

Dr. Abdusalam bin Berxhas
Abdulkerim

BESIMI
I SAKTË

المعتقد الصحيح

الواجب على كل مسلم اعتقاده

Besimi i saktë

i cili është obligim që të pasohet nga çdo musliman

Autor

Dr. Abdus-Selam bin Berxhas Abdul-Kerim

Përgatiti:

Hamdi dhe lavdërimet i takojnë Allahut dhe selamet dhe salavatet qofshin mbi të dërguarin e Allahut.

Besimi i Ehl-us-Sunnetit dhe Xhematit është feja e vërtetë, të cilin të gjithë muslimanët janë të detyruar ta pasojnë, sepse ky është besimi i të dërguarit të Allahut (salAllahu alejhi ue selem) dhe i sahabëve të tij fisnik. Ai që zgjedhë besim tjetër, i është ekspozuar dënimit të ashpër të Allahut dhe zemërimit të Tij.

Profeti (salAllahu alejhi ue selem) na ka treguar në lidhje me grupet që do të shfaqen në umet dhe ka përmendur se ato janë shtatëdhjetë e tri grupe:

“Të gjitha ato janë në zjarr përveç njërës dhe ky është Xhemati.”¹

Profeti (salAllahu alejhi ue selem) e përshkroi këtë grup që ka shpëtuar nga zjarri i dhimbshëm, ku tha:

“Ai që e pason atë në të cilën unë dhe shokët e mi jemi sot.”²

Ky është parimi i Ehl-us-Sunnetit dhe Xhehmatit: ata janë të kapur për Sunnetin e profetit (salAllahu alejhi ue selem) dhe të kalifëve të drejtë dhe e kapin atë fortë sikurse me dhëmballë. Prandaj ata janë grupi i shpëtuar. Pra ata janë të shpëtuar nga zjarri në Ditën e Gjykimit dhe të pastër nga bidatet në këtë fe. Prandaj, ata janë grupi i ndihmuar. Profeti (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë:

“Vazhdimisht do të jetë një grup i ndihmuar në umetin tim, derisa të vie caktimi i Allahut, ndërsa ata janë triumfues.”³

---

1 Ahmedî dhe Ebu Davudî nga Muavijeh dhe është shpallur autentik nga el-Hakimî, Dhehebiu, esh-Shatibî dhe të tjerët. Ahmedî, Ibn Maxheh dhe ibn Ebi Asim nga Enesi.

2 Transmetuar nga el-Axhuri në “esh-Shari’ah” nga Abdullah bin Amr dhe Tabarani në “es-Saghirah” dhe “el-Ausat” nga Enes bin Maliku.

3 Transmetuar nga Bukhari dhe Muslimi nga el-Mugire bin Shu’bah.

Allahu (Te ala) ka thënë:

فَأَيَّدْنَا الَّذِينَ ءَامَنُوا عَلَىٰ عَدُوِّهِمْ فَأَصْبَحُوا ظَاهِرِينَ

"E Ne ata që besuan i përkrahëm kundër armikut të tyre dhe ashtu u bënë ngadhënjyes." ¹

وَإِنَّ جُنَدَنَا لَهُمُ الْغَالِبُونَ

"Dhe se ushtria jonë do të jenë ata ngadhënjyesit." ²

Ata janë fitues me shpata dhe shtiza, dhe me argumente dhe dëshmi. Ata janë vetëm një grup që nuk përçahen. Prandaj, ata u emërtuan me emrin **"Xhemati"**, grupi. Allahu (Te ala) ka thënë:

فَمَاذَا بَعَدَ الْحَقِّ إِلَّا الضَّلَالُ

"Pas të vërtetës nuk ka tjetër pos gënjeshtër dhe gabime." ³

Ata nuk kanë emra fare, me të cilët ata janë të njohur, përveç Islamit dhe Sunnetit dhe emra tjerë që aludojnë në këtë.

Imam Maliku (rahimehullah) ka thënë se Ehl-us-Sunneti nuk kanë emra të tjerë me të cilët ata janë të njohur; **as Xhehmi, Kaderi ose Rafidi**. Ai (rahimehullah) është pyetur për Sunnetin dhe u përgjigj:

"Ai nuk ka asnjë emër tjetër përveç Sunnet."

Do të thotë se Ehl-us-Sunneti nuk kanë emër tjetër të cilit i atribohen.

---

¹ 61:14
² 37:173
³ 10:32

Ata i kanë kushtuar rëndësi të madhe forcimit të besimit të Selefëve të drejtë dhe sqarimit të argumenteve të tij. Ai është shpjeguar nga disa imamë të mëdhenj në disa vepra të veçanta si dhe vepra të gjëra. Prej tyre janë vepra me emrin **"es-Sunneh"**, dmth **"besimi."** Ato kalojnë dyqind e pesëdhjetë vepra. Disa prej tyre janë:

- "es-Sunneh" nga Ibn Ebi Asim.
- "es-Sunneh" nga Abdullah bin Imam Ahmed.
- "es-Sunneh" nga al-Khallal.
- "es-Sunneh" nga Ahmed bin rî-Furat Ebi Mesud er-Rrazi.
- "es-Sunnah" nga Ismail bin Usejd el-Medini.
- "es-Sunneh" nga Ibn-ul-Kasim – nxënësi i Malikut.
- "es-Sunneh" nga Muhammed bin Selam el-Bajkandi.
- "es-Sifat ue er-Rad ala el-Xhehmijjah" nga Nu 'ajm bin Hammad.
- "es-Sunneh" nga el-Athram.
- "es-Sunneh" nga Harb bin Ismail el-Karmani.
- "es-Sunneh" nga Ibn Ebi Hatim.
- "es-Sunneh" nga Ibn Xherir et-Tabari.
- "et-Tabassur fi Alam-id-Din" githashtu nga Ibn Xherir.
- "es-Sunnah" nga et-Tabarani.
- "es-Sunnah" nga Ebush-Shejkh el-Asbahani.
- "es-Sunnah" nga Abul-Kasim el-Lalaka'i.
- "es-Sunneh" nga Muhammed bin Nasr el-Maruzi.
- "Akidat-us-Salaf ue As-hab-il-Hadith" nga es-Sabuni.
- "el-Ibanah" nga Ibn Battah.
- "et-Teuhid" nga Ibn Khuzejmeh.
- "et-Teuhid" nga Ibn Manda.
- "el-Iman" nga Ibn Ebi Shejbeh.
- "el-Iman" nga Ebu Ubejd al-Kasim bin Selam.
- "Sherh-us-Sunneh" nga el-Muzana – nxënës i esh-Shafeiut.
- "Sherh-us-Sunneh" nga el-Baghaui.
- "Sherh Mathahib Ehl-is-Sunnah" nga Ibn Shahin.
- "el-Huxheh fi Bejan-il-Mahaxhah ue Sherh Akidah Ehl-is-Sunnaeh" av Ebul-Kasim el-Asbahani.
- "Usul-us-Sunneh" nga Ebu Abdullah Ibn Ebi Zamanin.
- "esh-Shari 'ah" nga el-Axhuri.
- "I 'tikad Ehl-is-Sunneh" nga Ebu Bekr el-Ismaili.
- "Es-Sunneh" nga el-Barbahari.
- "El-Iman" nga Ibn Manda.
- "El-Iman" nga el-Adani.

- "El-Arsh" av Ibn Ebi Shejbeh.
- "El-Kadar" nga Ibn Uehb.
- "El-Kader" nga Ebu Davudi.
- "Er-Ru'jah" nga Darakutni.
- "Es-Sifat" nga Darakutni.
- "En-Nuzul" nga Darakutni.
- "Xhauab Ehl Dimashk fis-Sifat" nga El-Khatib el Bagdadi ... dhe një numër i madhë i librave të tjerë.

E njëjta gjë vlenë edhe për librat e shkruar pas këtyre autorëve. Prej tyre janë **Ibn Abdil-Berr, Ibn Kudameh el-Makdisi, Ibn Tejmijeh, Ibn-ul-Kajimi, edh-Dhehebiu, Ibn Kethiri, Muhammed bin Abdil-Vehabi dhe të tjerët.** Në to sqarohet besimi i vërtetë. Ai ka argumente dhe zbulon dyshimet e pasusve të epsheve.

Ne do të përmenden disa pjesë prej besimit të këtyre njerëzve të medhenjë.

Allahu jep suksesin dhe Atij i mbështetem.

Besimi i saktë lidhur me Teuhid-ur-Rububijeh

Ehlus-Sunneti dhe Xhemati besojnë se Allahu Te ala është **Krijues, Sundues dhe Mbikqyrës** i vetëm. Allahu (Te ala) ka thënë:

إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يُغْشَى اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِهِ ۗ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ

” Vërtet, Zoti juaj, Allahu, është Ai që krijoi qiejt dhe tokën brenda gjashtë ditësh, pastaj qëndroi mbi Arsh. Ai e mbulon ditën me natën, që me të shpejtë e kërkon atë (mbulimin e dritës së ditës), edhe dielli, edhe hëna e edhe yjet i janë nënshtruar sundimit të Tij. Ja, vetëm Atij i takon krijimi dhe sundimi. I madhëruar është Allahu, Zoti i botëve.”¹

لِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ يَهَبُ لِمَنْ يَشَاءُ

” Vetëm i Allahut është pushteti i qiejve e i tokës; Ai krijon çka të dojë.”²

لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

” I Tij është pushteti në qiej e në tokë, Ai jep jetë dhe Ai jep vdekje dhe Ai ka fuqi për çdo send.”³

---

1 7 :54

2 42:49

3 57:2

Ky llojë i Teuhidit quhet **"Teuhid-ur-Rububijeh"** dhe është i vendosur në shpirtin e çdo personi. Askush nuk e kundërshton atë, pavarësisht nëse ai është musliman apo jo. Allahu (Te ala), tha për jobesimtarët:

وَلَيْنَ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ لَيَقُولَنَّ اللَّهُ

" Nëse ti i pyet ata: Kush krijoi qiejt e tokën? Me siguri do të thonë: "Allahu!"¹

وَمَا يُؤْمِنُ أَكْثَرُهُمْ بِاللَّهِ إِلَّا وَهُمْ مُشْرِكُونَ

" Dhe shumica e tyre nuk e beson ndryshe Allahun, vetëm se duke i shoqëruar (zota të tjerë)."²

Muxhahidi ka thënë:

" Ata besojnë se Allahu është Krijuesi i tyre dhe Furnizuesi që shkakton vdekjen e tyre. Ky është besimi i tyre të cilit ia shoqërojnë adhurimin e tjerëve pos Tij."

---

¹ 31: 25
² 12: 106

Idhujtarët pra nuk besonin se idhujt e tyre kishin ndonjë pjesë në krijim. Ata besonin se vetëm Allahu e zotëronte atë. Megjithatë, ata pohuan se hyjnitë e tyre përdoren për ti sjellë ata më afër Allahut dhe që të ndërmjetësojnë për ta tek Allahu. Ai (Te ala) ka thënë:

أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ

” Adhurim i singertë është vetëm ai për Allahun! Ndërsa ata që në vend të Tij adhurojnë miq të tjerë (duke thënë): Ne nuk i adhurojmë ata për tjetër, vetëm që të na afrojnë sa më afër Allahut.”¹

قُلْ أَرَأَيْتُمْ شُرَكَاءَكُمُ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أُرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَاوَاتِ أَمْ آتَيْنَاهُمْ كِتَابًا فَهُمْ عَلَى بَيِّنَةٍ مِنْهُ بَلْ إِنْ يَعِدُ الظَّالِمُونَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا إِلَّا غُرُورًا

Thuaj: “Më tregoni për zotat tuaj që i adhuron pos Allahut, më bëni të shohë se ç’krijuan ata në tokë; a mos kanë pjesë ata në qiej, a mos u kemi dhënë atyre ndonjë libër, e ata kanë argument në të?” Jo, por mizorët nuk i premtojnë njëri-tjetrit diçka tjetër vetëm se mashtrim.”²

Allahu (Te ala) ka thënë në lidhje me adhuruesit e varreve prej Kurejshëve:

إِنَّهُمْ كَانُوا إِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَسْتَكْبِرُونَ وَيَقُولُونَ إِنَّا لَتَارْكُوَءَ الْهَتَنَّا لِشَاعِرٍ مَجْنُونٍ

” Për arsye se kur u thuhej atyre: “Nuk meriton adhurim me të drejtë askush tjetër përveç Allahut, ata e mbanin veten lart. Dhe thoshin: “A t’i braktisim ne zotat tanë për një poet të çmendur?”³

---

¹ 39:3

² 35:40

³ 37:35-36

أَجْعَلِ الْإِلَهَةَ إِلَهًا وَاحِدًا إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ عَجَابٌ

” A mendon ai t’i bëjë zotat Një Zot? Vërtet, kjo është gjë shumë e çuditshme!”¹

Allahu (Te ala), e ka vendosur këtë Teuhid në mënyrë që ai të besohet, të konfirmohet, dhe ta shpie personin në besimin se Teuhid-ul-Uluhiye është i detyrueshëm, sepse Teuhidi-ur-Rububijeh kërkon që të adhurohet vetëm Allahu (Te ala). Allahu (Te ala) ka thënë:

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ

” O njerëz, adhurojeni Zotin tuaj, i Cili ju krijoi juve edhe ata që ishin para jush ashtu që të jeni të devotshëm (të shpëtuar).”²

ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَانْتَظِرُوا

” Ky është Allahu, Zoti juaj, vetëm i Tij është pushteti, nuk meriton adhurimin askush tjetër pos Tij. E si pra, i shmangeni (adhurimit të Tij)?”³

لِيَلَا فِ قُرَيْشٍ إِيْلَافِهِمْ رِحْلَةَ الشِّتَاءِ وَالصَّيْفِ فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ الَّذِي أَطْعَمَهُمْ مِنْ جُوعٍ وَآمَنَهُمْ مِنْ خَوْفٍ

” Pra, le ta adhurojnë Zotin e kësaj shtëpie, I cili i ushqeu pas urisë dhe i siguroi prej çdo frike!”⁴

---

¹ 38:5

² 2:21

³ 39:6

⁴ 106:3-4

Allahu (Te ala) ka thënë se vetëm Ai i krijoi dhe i furnizon ata, diçka që ata nuk dyshuan. Ai lejoi këtë të jetë dëshmi kundër tyre për shkak se është e detyrueshme për të adhuruar vetëm Atë, nuk ka ortak Ai. Allahu (Te ala) ka thënë:

قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَسَلَامٌ عَلَى عِبَادِهِ الَّذِينَ اصْطَفَى اللَّهُ خَيْرٌ مِمَّا يَشْرِكُونَ أَمَّنْ خَلَقَ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ لَكُمْ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنْبَتْنَا بِهِ حَدَائِقَ دَاتَ بِهِجَةٍ مَّا كَانَ
لَكُمْ أَنْ تُنْبِتُوا شَجَرَهَا أَلِلَّهِ مَعَ اللَّهِ بَلْ هُمْ قَوْمٌ يَعْدِلُونَ أَمَّنْ جَعَلَ الْأَرْضَ قَرَارًا
وَجَعَلَ خِلَالَهَا أَنْهَارًا وَجَعَلَ لَهَا رَوَاسِي وَجَعَلَ بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ حَاجِزًا أَلِلَّهِ مَعَ اللَّهِ بَلْ
أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ أَمَّنْ يُحْيِي الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَاءَ
الْأَرْضِ أَلِلَّهِ مَعَ اللَّهِ قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ أَمَّنْ يَهْدِيكُمْ فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَنْ
يُرْسِلُ الرِّيَّاحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ أَلِلَّهِ مَعَ اللَّهِ تَعَالَى اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ

” Thuaj (o i dërguar): ”Falënderimi i qoftë Allahut, e shpëtimi qoftë ndaj robërve të Tij që Ai i zgjodhi (profetët)! A më i mirë (për të besuar) është Allahu, apo ata që ia bëjnë shok? Ai që krijoi qiejt e tokën, që për ju lëshoi shi nga qielli, e Ne me të bëmë të lulëzojnë kopshte të bukura, që për ju ka qenë e pamundshme t’i bëni të mbijnë bimët në to; A mos ka ndonjë zot tjetër pos Allahut? Jo, por ata janë popull që shtrembërojnë (të vërtetën). A është Ai që tokën e bëri vendqëndrim e nëpër të bëri të rrjedhin lumenj, dhe asaj (tokës) i bëri (male) përforcuese, dhe në mes dy deteve bëri ndarje. A ka përveç Allahut zot tjetër? Jo, por shumica e tyre nuk e dinë. A është Ai që i përgjigjet nevojtarit (të mjerit) kur ai e thërret, duke ia larguar të keqen, e juve ju bën mbizotërues të tokës. A ka zot tjetër pos Allahut? Jo, por ju shumë pak përkujtoni. Ai që ju orienton në errësirat e tokës e të detit, dhe Ai që pranë mëshirës së Tij (shiut), si myzhde i lëshon erërat. Vallë, a ka tjetër zot pos Allahut? E lartë është madhëria e Tij nga çka ia përshkruajnë shok.”¹

Në këto ajete Allahu (Te ala) qorton idhujtarët të cilët konfirmuan se Allahu (Te ala) është i vetëm që krijoi qiejt dhe tokën dhe i vetmi që sjell dobi dhe dëm. Megjithatë, ky konfirmim është i kotë, sepse ata vënë idhuj krahas Allahut që adhuronin në të njëjtën mënyrë sikurse e adhuronin Allahun. Natyrisht, kjo e kundërshton edhe sheriatin edhe logjikën. Ai që është i Vetëm si zotërues i këtyre – me krijim, furnizim, sjell vdekjen dhe u jep jetë atyre – Atij duhet ti dedikohet çdo lloj ibadeti. Prandaj Allahu (Te ala) i qorton ata, kur Ai thotë: ” **Ka zot tjetër krahas Allahut?!**”

Ai nuk tha, megjithatë: ” **A ka krijues tjetër krahas Allahut?!**”, pasi **ata e konfirmuan këtë.**

Allahu (Te ala) e bëri të qartë se sa e kotë është që të bëhet shirk në Rububije. Nëse dikush tjetër do të kishte hise në të, qiejt dhe toka do të shkatërroheshin. Kjo kuptohet gjithashtu nga logjika dhe natyrshmëria e shëndoshë. Allahu (Te ala) ka thënë:

مَا اتَّخَذَ اللَّهُ مِنْ وَلَدٍ وَمَا كَانَ مَعَهُ مِنْ إِلَهٍ إِذَا لَذَهَبَ كُلُّ إِلَهٍ بِمَا خَلَقَ وَلَعَلَّ بَعْضُهُمْ
عَلَىٰ بَعْضٍ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُصِفُونَ

” **Allahu nuk ka marrë për Vete fëmijë (as nga engjëjt, e as nga njerëzit), nuk ka me Të ndonjë zot tjetër, se (sikur të kishte zot tjetër), atëherë secili zot do të veçohej me atë që ka krijuar, dhe do të dominonin njëri mbi tjetrin! I lartë, i pastër është Allahu nga ato që ia përshkruajnë.**”¹

لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلَٰهَةٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا

” **Sikur të kishte në to (në qiej e në tokë) zota pos Allahut, ato të dyja do të shkatërroheshin.**”²

---

¹ 23:91
² 21:22

Besimi i saktë lidhur me emrat dhe cilësitë e Allahut

Prej besimit të Ehl-us-Sunnetit dhe Xhematit është se ata pranojnë me bindje emrat e bukur dhe cilësitë e lartësuara të Allahut (Te ala) të cilat ia ka atribuar Vetës së Tij dhe ato që i dërguari i Tij (salAllahu alejhi ue selem) ia ka atribuar Atij. Ata nuk e tejkalojnë Kuranin dhe hadithet autentike të të dërguarit (salAllahu alejhi ue selem).

Ata i pranojnë me bindje shprehjet e këtyre teksteve dhe e dinë kuptimin e tyre në gjuhën arabe, në të cilën është shpallur Kurani. Ndërsa, mënyrën se si ato janë, ia lënë Allahut (Te ala), sepse ato janë të veçanta për Allahun (Te ala) dhe askush nuk ka njohuri për to.

Ata nisen në këtë çështje të rrezikshme në bazë të parimeve të konfirmuara në Sheriat; ai që u përmbahet atyre i shmanget devijimit.

E para: Pranimi i asaj që Allahu (Te ala) ia ka pohuar Vetës së Tij, dhe asaj që i dërguari i Tij (salAllahu alejhi ue selem) ia ka pohuar Atij, pa shtuar gjë e as pa mangësuar, sepse askush nuk është më i ditur për Allahun (Te ala) se vetë Allahu:

قُلْ أَلَأَنْتُمْ أَعْلَمُ أَمِ اللَّهُ

"A e dini ju më mirë apo Allahu?"¹

Asnjë njeri nuk është më i ditur për Allahun se sa i dërguari i Allahut (salAllahu alejhi ue selem). Allahu (Te ala) ka thënë:

وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ ۚ إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ

"Dhe ai nuk flet nga mendja e tij. Ai (Kurani) nuk është tjetër pos shpallje që i shpallet."²

---

¹ 2:140
² 53:3-4

E dyta: Lartësimi i Allahut nga ngjasimi me cilësitë e krijesave. Allahu (Te ala) ka thënë:

لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

"Asnjë send nuk është si Ai; Ai është dëgjuesi, shikuesi."¹

وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ

"Dhe Atij askush nuk i është i barabartë."²

E treta: Mos tentimi për të kuptuar formën e cilësive të Tij, Allahu (Te ala) ka thënë:

وَلَا يُحِيطُونَ بِهِ عِلْمًا

"Po dija e tyre nuk mund ta përfshijë Atë."³

هَلْ تَعْلَمُ لَهُ سَمِيًّا

"A di për Të ndonjë emnak (adash)?"⁴

Prej këtyre cilësive janë fjalët e Tij (Te ala):

الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى

"I Gjithëmëshirshmi qëndron mbi Arsh (Fronin e Tij)."⁵

---

1 42:11
2 112:4
3 20:110
4 19:65
5 20:5

إِنَّ اللَّهَ كَانَ سَمِيعًا بَصِيرًا

Allahu dëgjon gjithçka dhe sheh gjithçka.”¹

Këtu konfirmohet cilësia e dëgjimit të Allahut. Sipas gjuhës arabe dëgjim do të thotë “perceptimi i tingujve.”

Pra ne e pranojmë dhe besojmë dëgjimin e Allahut (Te ala), me të cilin Ai i percepton tingujt. Ky dëgjim nuk i ngjason dëgjimit të krijesave. Për sa i përket mënyrë së dëgjimit, këtë ia lëmë Allahut (Te ala). Kështu që ne nuk themi: “Si dëgjon Ai?” Ne nuk hymë në këtë çështje, sepse Allahu (Tabarak ue Te ala) nuk na ka lejuar që të kemë ndonjë njohuri në lidhje me këtë. Në fakt, kjo i përket dijes të cilën e di vetëm Ai (Xhela ue Ala).

E njëjta gjë vlen edhe për shikimin; Perceptimi i saj që sheh. Në **“Sahih Muslim”**, është konfirmuar nga Ebu Musa el-Esh’ari se profeti (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë:

“Allahu nuk fle, e as nuk i përket Atij që të fle. Ai e lëshon poshtë drejtësinë dhe e ngritë atë. Tek Ai ngriten veprat e natës para veprave të ditës dhe veprat e ditës para veprave të natës. Perdja e Tij është drita; Po ta kishte larguar atë, drita e fytyrës së Tij dhe Madhështia e Tij do ti kishte djegur çdo gjë që e arrinë shikim i Tij.”

Ne në të vërtetë pranojmë dhe besojmë në shikimin e Allahut, me të cilin Ai percepton atë që shihet. Nga ana tjetër, ne nuk kemi dituri për mënyrën se si Ai sheh.

Këto janë disa shembuj se si Ehl-us-Sunneti besojnë në emrat dhe cilësitë e Allahut.

Besimi i saktë lidhur me Teuhid-ul-Uluhijeh

Ehl-us-Sunneti dhe Xhemati besojnë se duhet veçuar Allahun (Te ala) me adhurim. Ata nuk e adhurojnë askë tjetër pos Allahut, por të gjitha ibadetet obligative dhe vullnetare, të cilat i ka urdhëruar Allahu, ia kushtojnë vetëm Allahut.

Ata nuk i bien në **sexhde** askujt përveç Allahut, nuk bëjnë **tavaf** për dikë tjetër përveç Allahut, nuk **therrin kurban** për dikë tjetër përveç se për Allahun, nuk **betohen** në dikë tjetër përveç se në Allahun, nuk **mbështeten** në dikë tjetër përveç se në Allahun, nuk i **luten** dikujt tjetër përveç Allahut. Ky është Teuhid-ul-Uluhijeh:

وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا

"Adhurojeni Allahun e mos i shoqëroni Atij asnjë send."¹

وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ

"Zoti yt ka dhënë urdhër të prerë që të mos adhuroni tjetër pos Tij."²

مَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا إِلَهًا وَاحِدًا

"Ata nuk janë urdhëruar për tjetër (nga profetët) pos për adhurimin ndaj Allahut Një."³

---

¹ 4:36

² 17:23

³ 39:31

وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ

"E duke qenë se ata nuk ishin të urdhëruar me tjetër, pos që ta adhuronin Allahun me një adhurim të singertë ndaj Tij."¹

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ

"Unë nuk i krijova xhinët dhe njerëzit për tjetër pos që të më adhurojnë."²

Adhurim do të thotë **"të veçosh vetëm Atë me adhurim."**

E kundërta e saj është idhujtaria – Allahu na ruajtë prej saj. Ky është mëkati më i madh me të cilin Allahu është kundërshtuar. Ai (Te ala) ka thënë:

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ افْتَرَىٰ إِثْمًا عَظِيمًا

"S'ka dyshim se Allahu nuk falë (mëkatin) t'i përshkruhet Atij shok (idhujtarinë), e përpos këtij (mëkati) i falë kujt do. Kush i përshkruan Allahut shok, ai ka bërë një mëkat të madh."³

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا

"Është e vërtetë se Allahu nuk falë (mëkatin) t'i bëhet Atij shok, e pos këtij (mëkati), të tjerat i falë atij që dëshiron. Ai që i përshkruan shok Allahut, ai ka humbur dhe bërë një largim të madh (prej të vërtetës)."⁴

---

1 98:5
2 51:56
3 4:48
4 4:116

حُنَفَاءَ لِلَّهِ غَيْرَ مُشْرِكِينَ بِهِ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَكَأَنَّمَا خَرَّ مِنَ السَّمَاءِ فَتَخْطَفُهُ الطَّيْرُ
أَوْ تَهْوِي بِهِ الرِّيحُ فِي مَكَانٍ سَحِيقٍ

"Duke qenë të singertë në besimin ndaj Allahut, dhe duke mos i përshkruar Atij shok, e kush i përshkruan shok Allahut, ai është sikur të bie nga qielli e ta rrëmbejë shpendi, ose si ai të cilin e gjuan era e stuhishme në ndonjë vend të humbur."¹

وَإِذْ قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ وَهُوَ يَعِظُهُ يَا بُنَيَّ لَا تُشْرِكْ بِاللَّهِ إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ

"Kur Llukmani duke e këshilluar birin e vet i tha: "O djali im, mos i përshkruaj Allahut shok, sepse idhujtaria është padrejtësia më e madhe!"²

Allahu (Te ala) e qartësoi se idhujtaria shkatërron të gjitha veprat dhe e përjashton vepruesin e saj prej Islamit. Ai (Te ala) ka thënë:

وَلَوْ أَشْرَكُوا لَحَبِطَ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

"E sikur t'i përshkruajnë shok Zotit (edhe ndonjë nga këta) kishte për t'iu shkuar huq ajo që kanë vepruar."³

وَلَقَدْ أُوحِيَ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ لَئِنْ أَشْرَكَتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ
الْخَاسِرِينَ

"Ty të është shpallur, e edhe atyre para teje: "Nëse i bën shok (Allahut), veprat tua janë të asgjësuar dhe ti do të jeshë prej të humburve."⁴

---

1 22:31

2 31:13

3 6:88

4 39:65

Në **"Sahihun e Muslimit"**, është transmetuar nga Xhabir ibn Abdil-lahi (radijAllahu anhu) se i dërguari i Allahut (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë:

"Ai që e takon Allahun pa i bërë shirk Atij, do të hyjë në xhenet, dhe ai që e takon Atë duke i bërë shirk, hyn në zjarr."

Në **"Sahih el-Buhkari"**, është transmetuar nga Ibn Mesudi (radijAllahu anhu) se i dërguari i Allahut (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë:

"Ai që vdes duke lutur dikë tjetër karshi Allahut, do të hyjë në zjarr."

Pra ai që ia dedikon një lloj të adhurimit dikujt tjetër përveç Allahut, është kafir idhujtar.

Për shembull, lutja i përket adhurimit që Allahu e ka urdhëruar. Prandaj ai që i lutet vetëm Atij është pasues i Teuhidit. Nga ana tjetër, ai që i lutet dikujt tjetër përveç Allahut është idhujtarë. Ai (Te ala) ka thënë:

وَلَا تَدْعُ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ فَإِنْ فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذَا مِنْ الظَّالِمِينَ

"Pos Allahut mos iu lut tjetërkujt nga ata që nuk të sjellin as dobi as dëm, e nëse e bën atë, dije se i ke bërë padrejtësi vetvetes."¹

وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ
الْكَافِرُونَ

"E kush adhuron me Allahun edhe ndonjë zot tjetër, për të cilin nuk ka kurrfarë fakti, përgjegjësia e tij është para Zotit të vet, e mohuesit nuk do të shpëtojnë."²

---

¹ 10:106
² 23:117

وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا وَأَنَّهُ لَمَّا قَامَ عَبْدُ اللَّهِ يَدْعُوهُ كَادُوا يَكُونُونَ عَلَيْهِ لِبَدًا قُلْ إِنَّمَا أَدْعُو رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِهِ أَحَدًا

"Dhe (mua më shpallet) se vërtet xhamitë janë veçant për ta adhuruar Allahun, e mos adhuronit në to askë tjetër me Allahun! Dhe se kur u ngrit robi i Allahut ta adhurojë Atë, ata (xhinët ose idhujtarët) gati hipnin njëri mbi tjetrin për ta dëgjuar. Thuaj: "Unë e adhuroj vetëm Zotin tim dhe Atij nuk i bëj asnjë shok!"¹

لَهُ دَعْوَةُ الْحَقِّ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَسْتَجِيبُونَ لَهُمْ بِشَيْءٍ إِلَّا كَبَاسِطٍ كَفَّيْهِ إِلَى الْمَاءِ لِيَبْلُغَ فَاهُ وَمَا هُوَ بِبَالِغِهِ وَمَا دُعَاءُ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ

"Lutje e vërtetë është vetëm ajo drejtuar Atij, e ata që u luten të tjerëve pos Tij, ata nuk u përgjigjen lutjeve të tyre aspak. Gjendja e tyre është si e atij që shtrin duart (prej së largu) kah uji, që ai (uji) t'i arrijë deri në gojën e tij, por (uji) nuk do t'i arrijë (sepse uji është send i vdekur e nuk kupton për etjen e tij). E lutja e jobesimtarëve (drejtuar pos Zotit) nuk është tjetër vetëm se dështim (kotësi)."²

وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَخْلُقُونَ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلَقُونَ أَمْوَاتٌ غَيْرُ أَحْيَاءٍ وَمَا يَشْعُرُونَ أَيَّانَ يُبْعَثُونَ

"Ata (idhujt) që i adhurojnë (idhujtarët) pos Allahut, ata nuk krijojnë asnjë send, po vetë ata janë të krijuar. Janë të vdekur e jo të gjallë, dhe ata nuk e dinë se kur do të ringjallen."³

فَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتَكُونَ مِنَ الْمُعَذَّبِينَ

"Pra, përpos Allahut, mos lut zot tjetër e të bëhesh prej të dënuarve."⁴

---

1 72:18-20

2 13:14

3 16:20-21

4 26:213

يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي لِأَجَلٍ مُّسَمًّى ذَلِكَمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ مَا يَمْلِكُونَ مِنْ قِطْمِيرٍ إِنْ تَدْعُوهُمْ لَا يَسْمَعُوا دُعَاءَكُمْ وَلَوْ سَمِعُوا مَا اسْتَجَابُوا لَكُمْ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكْفُرُونَ بِشِرْكِكُمْ وَلَا يُنَبِّئُكَ مِثْلُ خَبِيرٍ

"Ai është që zgjat natën në pjesë të ditës dhe e zgjat ditën në pjesë të natës, i nënshtroi diellin dhe hënën që secili lëviz (udhëton) deri në afatin e caktuar. Ky është Allahu, Zoti juaj, i tërë sundimi është i Tij, e ata që i lutni në vend të Tij, nuk posedojnë as sa një cipë (e hurmave, fije). Nëse ata i thërritni, ata nuk dëgjojnë thirrjen tuaj, po të zëmë se dëgjojnë, nuk mund t'ju përgjigjen juve në ditën e kijametit, ata do ta mohojnë adhurimin tuaj ndaj tyre. E askush nuk të informon ty si i Dijshmi (Allahu)."¹

قُلْ أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ أَرَادَنِيَ

Thuaj: "O populli im, veproni sipas gjendjes suaj, e edhe unë veproj sipas times e më vonë do ta dini,"²

قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أُرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَاوَاتِ إِنْ تُؤْنِسُوا بِي كِتَابٍ مِنْ قَبْلِ هَذَا أَوْ أَثَارَةٍ مِنْ عِلْمٍ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّن يَدْعُو مِنْ دُونِ اللَّهِ مَنْ لَا يَسْتَجِيبُ لَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَهُمْ عَنِ دُعَائِهِمْ غَافِلُونَ وَإِذَا حُشِرَ النَّاسُ كَانُوا لَهُمْ أَعْدَاءً وَكَانُوا بِعِبَادَتِهِمْ كَافِرِينَ

"Thuaj: "Më thuani për ata që pos Allahut i adhuroni, më tregoni se çka krijuan ata në tokë dhe a kanë pjesmarrje në krijimin e qiejve? Nëse e thoni të vërtetën, më sillni ndonjë libër para këtij ose ndonjë gjurmë të mbetur prej diturisë. Kush është më i humbur se ai që pos Allahut lut diç që nuk i përgjigjet atij deri në kijamet, pse ata (që luten) janë gafilë ndaj lutjes së tyre. E kur do të tubohen njerëzit, ata (zotat e tyre) do të jenë armiq të tyre (të adhuruesve) dhe do ta mohojnë adhurimin e tyre (të idhujtarëve)."³

1 35:13-14

2 39:38

3 46:4-6

Është konfirmuar në **"es-Sunnen"** nga en-Nu'man ibn Bashir (radijAllahu anhu) se ai tregoi se ai e kishte dëgjuar të dërguarin e Allahut (salAllahu alejhi ue selem) duke thënë:

"Lutja është adhurim."

Është ky lloj i Teuhid – **Teuhid-ul-Uluhiyeh** – për të cilin ndodhën mosmarrëveshje në mes të dërguarve dhe umeteve të tyre. Është ky lloj i Teuhidit e cila është arsyeja pse Allahu i dërgoi të dërguarit për ta sqaruar atë dhe për të thirrur në të. Po kështu, Ai shpalli libra e për të miratuar atë, për ta sqaruar atë dhe të sjellë argumente për të. Ai (Te ala) ka thënë:

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ

"Ne dërguam në çdo popull të dërguar që t'u thonë: "Adhuroni vetëm Allahun, e largojuni djajve (adhurimit të tyre)!"¹

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ

"Ne nuk dërguam asnjë të dërguar para teje e të mos i kemi shpallur atij se: Nuk meriton adhurimin askush përveç Meje, pra më adhuroni!"²

يُنَزِّلُ الْمَلَائِكَةَ بِالرُّوحِ مِنْ أَمْرِهِ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ أَنْ أَنْذِرُوا أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاتَّقُونِ

"Me urdhrin e Tij ia zbret engjëjt me shpallje atij që Ai dëshiron nga robtë e vet (duke thënë) t'ua tërhiqni vërejtjen (t'i njoftoni) se nuk ka të adhuruar (zot) tjetër vetëm Unë, pra të më keni frikën."³

---

¹ 16:36

² 21:25

³ 16:2

Kjo është ajo që të dërguarit së pari urdhëruan umetet e tyre, kur i thirrën ata në fenë e Allahut. Çdo i dërguar i tha umetit të tij:

عَبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ

"O populli im, adhurojeni Allahun, nuk keni Zot tjetër pos Tij."¹

Nuhu e tha këtë dhe kështu bëri Hudi, Salihu Shuajbi dhe të gjitha të dërguarit e tjerë (selamet dhe salavatet e Allahu qofshin mbi ta).

Ai (Te ala) ka thënë:

وَإِبْرَاهِيمَ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاتَّقُوهُ دَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ إِنَّمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْثَانًا وَتَخْلُقُونَ إِفْكًا إِنَّ الَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ لَكُمْ رِزْقًا فَابْتَغُوا عِنْدَ اللَّهِ الرِّزْقَ وَاعْبُدُوهُ وَاشْكُرُوا لَهُ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ

**"Edhe Ibrahimin (e dërguam) kur ai popullit të vet i tha:
"Adhurojeni Allahun dhe keni frikë prej Atij, se kjo, nëse e kuptoni, është shumë më mirë për ju. "Ju në vend të Allahut jeni duke adhuruar vetëm idhuj që i trilloni vetë si gënjeshtarë. S'ka dyshim se ata që i adhuronin në vend të Allahut, nuk posedojnë furnizimin tuaj, pra kërkojeni furnizimin te Allahu, adhurojeni Atë dhe shprehni falënderimin Atij, se te Ai do të ktheheni."**²

---

¹ 7:59,65,73,85
² 29:16-17

Pos kësaj, Ai (Te ala) tha për profetin e Tij Jusufin alejhi-selam:

يَا صَاحِبِي السِّجْنِ أَرْبَابُ مُتَفَرِّقُونَ خَيْرٌ أَمِ اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ مَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِهِ
إِلَّا أَسْمَاءُ سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ وَآبَاؤُكُمْ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ إِنْ الْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِ أَمَرَ
أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ

"O ju dy shokët e mi të burgut, a është më mirë të adhurohen zota të ndryshëm ose Allahu, i vetmi ngadhënjimtar? Ata që ju adhuronin përveç Allahut, nuk janë tjetër vetëm se emra që i pagëzuat ju dhe prindërit tuaj. Allahu nuk shpalli ndonjë fakt për ta, vendimi (në çështjen e adhurimit) nuk i takon kujt, pos Allahut, e Ai urdhëroi të mos adhuronin tjetër vetëm Atë. Kjo është feja e drejtë, por shumica e njerëzve nuk e dinë."¹

Idhujtarët nuk kanë argumente për idhujtarinë e tyre. Ata as nuk mund ta gjejnë atë në logjikën e shëndoshë apo në ndonjë transmetim nga të dërguarit. Ai (Te ala) ka thënë:

وَاسْأَلْ مَنْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رُسُلِنَا أَجَعَلْنَا مِنْ دُونِ الرَّحْمَنِ آلِهَةً يُعْبَدُونَ

"E ti pra, pyeti ata të dërguarit që i dërguam para teje, a kemi lejuar që në vend të Allahut të adhurohen zota të tjerë?"²

---

¹ 12:39-40
² 43:45

Domethënia e kësaj është se nuk ka pasur asnjë të dërguar i cili ka thirrur që dikush tjetër të adhurohet karshi Allahut. Në vend të kësaj, ata thirrën të gjithë, nga i pari i tyre deri tek i fundit prej tyre, që të adhurohet vetëm Allahu, Ai nuk ka ortak. Ai (Te ala) ka thënë:

قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَاوَاتِ أَتُنَادِي بِكِتَابٍ مِنْ قَبْلِ هَذَا أَوْ أَنْزِلَ مِنْ عِلْمٍ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّن يَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَنْ لَا يَسْتَجِيبُ لَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَهُمْ عَنِ دُعَائِهِمْ غَافِلُونَ وَإِذَا حُشِرَ النَّاسُ كَانُوا لَهُمْ أَعْدَاءً وَكَانُوا بِعِبَادَتِهِمْ كَافِرِينَ

Thuaj: "Më thuani për ata që pos Allahut i adhuron, më tregoni se çka krijuan ata në tokë dhe a kanë pjesëmarrje në krijimin e qiejve? Nëse e thoni të vërtetën, më sillni ndonjë libër para këtij ose ndonjë gjurmë të mbetur prej diturisë. Kush është më i humbur se ai që pos Allahut lut diç që nuk i përgjigjet atij deri në kijamet, pse ata (që luten) janë gafilë ndaj lutjes së tyre. E kur do të tubohen njerëzit, ata (zotat e tyre) do të jenë armiq të tyre (të adhuruesve) dhe do ta mohojnë adhurimin e tyre (të idhujtarëve)." ¹

Nga ajo që është thënë më sipër, kuptohet se ky Teuhid është obligimi i parë, çështja kryesore dhe e vetmja fe të cilën Allahu e pranon.

Prej besimit të Ehlus-Sunnetit dhe Xhematit është të besosh në Allahun, engjëjt, librat, të dërguarit, ringjalljen pas vdekjes dhe kaderin

Besimi në Allahun

Besimi në Allahun përfshinë pranimin e **Teuhidit-Rububijeh, Teuhid-ul-Uluhiyeh dhe Teuhid el-Esma ues-Sifat**, siç u përmend tashmë.

Besimi në engjëjt

Besimi në engjëjt është të besohet në ekzistencën e tyre, emrat dhe cilësitë e tyre të përmendur. Ai (Te ala) ka thënë:

آَمَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ

"I dërguari i besoi asaj që iu shpall prej Zotit të tij, e ashtu edhe besimtarët. Secili i besoi Allahut, engjëjve të Tij, shpalljeve të Tij, të dërguarve të Tij."¹

لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُولُؤْا وَجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ

"Nuk është devotshmëria (e kufizuar) t'i ktheni fytyrat tuaja kah lindja ose perëndimi, por devotshmëri e vërtetë është ajo e atij që i beson Allahut, Ditës së Gjykimit, engjëjve, librit, profetëve."¹

Në **"Sahihuhun e Muslimit"** transmeton Umer bin el-Hatabi (radijAllahu anhu) hadithin e tij të gjatë lidhur me pyetjen të cilin ia bëri Xhibrili profetit (salAllahu alejhi ue selem) në lidhje me imanin, besimin. Ai u përgjigj kështu:

"Imani është të besosh në Allahun, engjëjt e Tij, librat e Tij, të dërguarit, Ditën e Fundit dhe që të besosh në kaderin, të mirën dhe të keqën në të."

Allahu (Te ala) i përshkroi ata në librin e Tij në këtë mënyrë:

وَلَهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ عِنْدَهُ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ وَلَا
يَسْتَحْسِرُونَ يُسَبِّحُونَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ لَا يَفْتُرُونَ

"Vetëm e Tij është çdo gjë që është në qiej e në tokë! E ata që janë pranë Tij (engjëjt), nuk shprehin mendjemadhësi në adhurimin ndaj Tij, e as nuk u bëhet (ibadeti) monoton. Ata e lartësojnë (Allahun) natë e ditë dhe nuk mërziten."²

بَلْ عِبَادٌ مُّكْرَمُونَ لَا يَسْبِقُونَهُ بِالْقَوْلِ وَهُمْ بِأَمْرِهِ يَعْمَلُونَ

"E ata thanë: "I Gjithëmëshirshmi e ka një djalë!" Larg saj qoftë madhëria e Tij! Ja, ata janë robër të ndershëm! Që nuk flasin para Tij, ata veprojnë me urdhrin e Tij."³

إِنَّ الَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ وَيُسَبِّحُونَهُ وَلَهُ يَسْجُدُونَ

"S'ka dyshim se ata që janë pranë (afër) Zotit tënd (engjëjt) nuk tërhiqen nga adhurimi ndaj Tij nga mendjemadhësia, Atë e madhërojnë dhe vetëm Atij i bëjnë sexhde."⁴

---

1 2:177

2 21:19-20

3 21:26-27

4 7:206

وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ جَمِيعاً ثُمَّ يَقُولُ لِلْمَلَائِكَةِ أَهَؤُلَاءِ إِيَّاكُمْ كَانُوا يَعْبُدُونَ قَالُوا سُبْحَانَكَ أَنْتَ وَلِيِّنَا مِنْ دُونِهِمْ بَلْ كَانُوا يَعْبُدُونَ الْجِنَّ أَكْثَرُهُمْ بِهِمْ مُؤْمِنُونَ

"Dhe, (përkujto) ditën kur i tubon ata të gjithë e pastaj engjëjve u thotë: "A këta ishin që vetëm juve ju adhurorin? Ata (engjëjt) thonë: "I pa të meta je o i Madhëruar! Ti je Zoti ynë, larg asaj që ata thonë! Por ata kanë qenë që adhurorin xhinët (djajtë) dhe shumica u besonin atyre." ¹

وَلَا يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَتَّخِذُوا الْمَلَائِكَةَ وَالنَّبِيِّينَ أَرْبَاباً أَيَأْمُرُكُمْ بِالْكُفْرِ بَعْدَ إِذْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ

"Dhe as që ju urdhëron ai (profeti) që t'i adhuroni engjëjt, as profetët për zota. Vallë, a ju urdhëroi ai juve mosbesimin pasi që ju jeni muslimanë?" ²

Në **"Sahihun e Muslimit"** transmetohet nga Aisha (radijAllahu anha) se i dërguari i Allahut (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë:

"Engjëjt janë krijuar nga drita, xhinët janë krijuar nga zjarri dhe Ademi u krijua nga ajo që u është përshkruar për ju."

---

¹ 34:40-41

² 3:80

Prej formës së tyre është se ata kanë krahë. Disa prej tyre kanë nga dy palë krahë, disa kanë tre palë, të tjerët katër palë dhe kështu me radhë Allahu (Te ala) ka thënë:

الْحَمْدُ لِلَّهِ فَاطِرِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ جَاعِلِ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا أُولِي أَجْنِحَةٍ مَّثْنَى
وَتِلْكَ وَرُبَاعٌ يَزِيدُ فِي الْخَلْقِ مَا يَشَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

“Falënderimi i qoftë Allahut, Krijuesit të qiejve e tokës, i Cili i ka krijuar engjëjt me nga dy palë, tri palë e katër palë krahë, ndërmjetësues (midis Tij dhe profetëve). Ai shton në krijim atë që do, vërtet Allahu ka fuqi për çdo send.”¹

Në **“Sahih el-Bkulari”**, është transmetuar nga Ibn Mesudi (radijAllahu anhu) se:

“Profeti (salAllahu alejhi ue selem) e pa se Xhibrili kishte gjashtëqind krahë.”

Allahu (Te ala) u dha atyre mundësinë për tu shfaqur në forma të bukura. Për shembull, Xhibrili (alejhi selam) iu shfaq Merjemes në pamjen e njeriut më të mirë. Gjithashtu ata u shfaqën në pamjen e dy mysafirëve të nderuar, kur vizituan Ibrahimin (alejhis-salatu ues-selam) në të njëjtën mënyrë siç bënë kur ata i erdhën Lutit (alejhis-selam) për të ndëshkuar popullin e tij dhe të ngjashme.

Allahu i qortoi idhujtarët të cilët pretendonin se engjëjt janë bijat e Allahut – Allahu është larg nga ajo që shtypësit thonë. Ai (Te ala) ka thënë:

وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا سُبْحَانَهُ بَلْ عِبَادٌ مُّكْرَمُونَ لَا يَسْبِقُونَهُ بِالْقَوْلِ وَهُمْ بِأَمْرِهِ يَعْمَلُونَ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنْ ارْتَضَىٰ وَهُمْ مِنْ خَشْيَتِهِ مُشْفِقُونَ

"E ata thanë: "I Gjithëmëshirshmi ka djalë!" Larg saj qoftë madhëria e Tij! Ja, ata janë robër të ndershëm! Që nuk flasin para Tij, ata veprojnë me urdhrin e Tij. Ai (Allahu) e di çka vepruan më parë dhe çka do të veprojnë, dhe ata nuk përpiqen të ndihmojnë pos për atë me të cilin është i kënaqur Ai, e ata nga frika prej tij janë të kujdesshëm."¹

Pastaj Allahu (Te ala) tha lidhur me engjëjt:

فَاسْتَفْتِهِمُ الرِّبَّكَ الْبَنَاتُ وَلَهُمُ الْبَنُونَ أَمْ خَلَقْنَا الْمَلَائِكَةَ إِنَاثًا وَهُمْ شَاهِدُونَ أَلَا إِنَّهُمْ مِّنْ إِفْكِهِمْ لَيَقُولُونَ وَلَدَ اللَّهُ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ أَصْطَفَى الْبَنَاتِ عَلَى الْبَنِينَ مَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ أَمْ لَكُمْ سُلْطَانٌ مُّبِينٌ فَأْتُوا بِكِتَابِكُمْ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ

E ti (Muhammed) pyeti ata (idhujtarët): "A të Zotit tënd janë vajzat, kurse të tyre djemtë? Apo, Ne i krijuam engjëjt femra, e ata ishin dëshmitarë (kur Ne i krijuam engjëjt femra)?! Vini re se si ata nga trillimet e tyre thonë: "Allahu ka lindë!" S'ka dyshim se ata janë gënjeshtarë (kur thonë se engjëjt janë bijat e Zotit). A thua vajzat Ai i ka bërë më të zgjedhura se djemt? Po ç'keni ju kështu, si po gjykoni ashtu? A nuk jeni duke menduar? A mos keni ju ndonjë argument të sigurt? Silleni pra, librin tuaj, nëse është si thoni ju!"²

---

1 21:26-28
2 37:149-157

وَمَا مِنَّا إِلَّا لَهُ مَقَامٌ مَّعْلُومٌ وَإِنَّا لَنَحْنُ الصَّافُّونَ وَإِنَّا لَنَحْنُ الْمُسَبِّحُونَ

"E, nuk ka prej nesh (grupit të engjëjve) që nuk e ka vendin (detyrën, pozitën) e vet të njohur. Edhe ne (engjëjt) jemi të rreshtuar (në adhurim), Dhe ne jemi që i bëjmë tesbih (mohojmë se Ai ka të meta)."¹

Njëri prej tyre është **Xhibril (alejhis-selam)**. Ai i është i ngarkuar me shpalljen. Ai (Te ala) ka thënë:

قُلْ مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِجِبْرِيلَ فَإِنَّهُ نَزَّلَهُ ۖ عَلَى قَلْبِكَ بِإِذْنِ اللَّهِ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَهُدًى وَبُشْرَىٰ لِلْمُؤْمِنِينَ

"Thuaj: "Kush është armik i Xhibrilit (është armik i Allahut), e ai me urdhrin e Allahut e zbriti Kuranin në zemrën tënde, që është vërtetues i asaj që ishte më parë dhe udhërrëfyes e përgëzues për besimtarët."²

Profeti (salAllahu alejhi ue selem) e pa atë në luginë, dhe gjashtëqind krahët dhe madhësia e tij e madhe e mbulonte horizontin. Pastaj ai e pa atë në qiell natën e Israsë. Allahu (Te ala) ka thënë:

وَلَقَدْ رَآهُ نَزْلَةً أُخْرَىٰ عِنْدَ سِدْرَةِ الْمُنْتَهَىٰ عِنْدَهَا جَنَّةُ الْمَأْوَىٰ

"Atë (Xhibrilin) e ka parë edhe herën tjetër. (E ka parë) tek Sidretul Munteha. Që pranë saj është xhenetul Me'ua (kopsht strehimi...)"³

---

¹ 37:164-166

² 2:97

³ 53:13-15

Këto dy herë janë të vetmet herë që ai e pa atë në këtë formë. Ndërsa lidhur me herët e tjera, ai u shfaq në formën e njeriut që zakonisht ishte në formën e Dihjeh el-Kelbit. Allahu (Te ala) tha për Xhibrilin:

إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ذِي قُوَّةٍ عِنْدَ ذِي الْعَرْشِ مَكِينٍ مُطَاعٍ ثَمَّ أَمِينٍ وَمَا صَاحِبُكُمْ بِمَجْنُونٍ وَلَقَدْ رَآهُ بِالْأَفْقِ الْمُبِينِ

"S'ka dyshim se ai (Kurani) është thënie e të dërguarit fisnik (që e pranoi prej Zotit). Që është i fortë dhe që ka vend të lartë te Zoti i Arshit. Që është i respektuar atje (në mesin e engjëjve) dhe besnik. Nuk është i marrë shoku juaj (Muhammedi)! Dhe se ai e pat parë atë (Xhibrilin) në horizontin e qartë lindor."¹

Ndër ta është **Mikaili**. Ai është përgjegjës për reshjet dhe për shpërndarjen e tyre atje ku e urdhron Allahu. Imam Ahmed i transmeton nga Enesi se (profeti salAllahu alejhi ue selem) i tha Xhibrilit:

"Pse kurrë nuk e kam parë Mikailin duke qeshur?" Ai tha: "Mikaili nuk ka qeshur që kur u krijua zjarri."

Allahu (Te ala) tha për Mikailin:

مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِلَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَرُسُلِهِ وَجِبْرِيلَ وَمِيكَالَ فَإِنَّ اللَّهَ عَدُوٌّ لِلْكَافِرِينَ

"Kush është armik i Allahut, i engjëjve të Tij, i të dërguarve të Tij, i Xhibrilit dhe i Mikailit (ai është mosbesimtar), Allahu pa dyshim është armik i mosbesimtarëve."²

Ndër ta është edhe **Israfili**. Ai është përgjegjës për ti fryer borisë (surit) në të cilën ai do të fryj tri herë pas urdhërit të Zotit të tij (Azze ue Xhel); fryerja e frikësimit, fryerja e vdekjes dhe fryerja për ngritjen në këmbë para Zotit të krijesave. Këta tre engjëj janë ata të cilët janë përmendur në udhëtimin e Israsë të profetit (salAllahu alejhi ue selem):

“O Allah, Zoti i Xhibrilit, i Mikalilit dhe Israfilit. Krijuesi i qiejve dhe i tokës. Ti e di gjithë atë që është e fshehur dhe e dukshme. Ti do të gjykoshë në mes të robërve të Tu në të gjitha mospajtimet e tyre. Na udhëzo në atë të drejtën me lejen Tënde, rreth së cilës do të kishim mosmarrëveshje. Vërtetë, Ti e udhëzon në rrugën e drejtë atë që dëshiron.”¹

Në **“Sunnenin e Nesait”** transmetohet nga Aishah (radijAllahu anha) se i dërguari i Allahut (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë:

“O Allah, Zoti i Xhibrilit, i Mikalilit dhe Israfilit. Kërkoj strehim tek Ti nga nxehtësia e zjarrit dhe nga dënimi i varrit.”

Gjithashtu edhe engjëlli i vdekjes është një prej tyre. Ai është përgjegjës për të marrë shpirtat. Ai (Te ala) ka thënë:

قُلْ يَتَوَفَّاكُمْ مَلَكُ الْمَوْتِ الَّذِي وُكِّلَ بِكُمْ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ

Thuaj: “Engjëlli i vdekjes, i cili është caktuar për ju, ua merr shpirtat, e pastaj do të ktheheni te Zoti juaj.”²

---

¹ Transmetuar nga Muslimi

² 32:11

Pos kësaj, ekzistojnë engjëj që janë përgjegjës për mbrojtjen e njeriut në të gjitha situatat e tij; në shtëpi, në udhëtime, në gjumë dhe duke qenë i zgjuar. Ai (Te ala) ka thënë:

سَوَاءٌ مِّنْكُمْ مَّنْ أَسَرَ الْقَوْلَ وَمَنْ جَهَرَ بِهِ وَمَنْ هُوَ مُسْتَخْفٍ بِاللَّيْلِ وَسَارِبٌ بِالنَّهَارِ
لَهُ مُعَقِّبَاتٌ مِّنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ يَحْفَظُونَهُ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ
حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ وَإِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِقَوْمٍ سُوءًا فَلَا مَرَدَّ لَهُ وَمَا لَهُمْ مِّنْ دُونِهِ مِنْ
وَالٍ

“Për të është njësoj (në dijen e Tij) si ai që fsheh prej jush thënien, si ai që e shpreh haptazi, si ai që vepron fshehtas natën (në errësirë të natës) dhe si ai që vepron haptazi ditën. Ai (njeri) ka përcjellës një pas një, para tij dhe prapa tij, që me urdhrin e Allahut e ruajnë atë. Allahu nuk e prish gjendjen e një populli (nuk ua largon të mirat) përderisa ata ta ndryshojnë veten e tyre. Po, kur Allahu vendos ta ndëshkojë një popull, Atë nuk ka kush që ta zbrapsë. Ata, (njerëzit) nuk kanë mbrojtës tjetër pos Tij.”¹

Ibn Abasi (radijAllahu) anhu interpretoi fjalët e Tij (Te ala) **“e ruajnë atë”** si më poshtë:

“Engjëjt që e mbrojnë atë nga para dhe nga prapa. Dhe vërtetë, kur të vijë kaderi i tij, ata e braktisin atë.”

Engjëjt e tjerë janë shkruarit e ndershëm. Ata shkruajnë veprat e mira dhe të këqija të robërve. Ai (Te ala) ka thënë:

وَإِنَّ عَلَيْكُمْ لَحَافِظِينَ كِرَامًا كَاتِبِينَ يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ

“Kurse ndaj jush kanë përcjellësit! Janë shkruarit të ndershëm të Allahut. Ata e dinë se çka punoni.”²

---

¹ 13:10-11
² 82:10-12

Ai (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë:

“Në shtëpinë e banuar në qiell ecin – dhe në një formulim tjetër “e falin namazin”-

çdo ditë shtatëdhjetë mijë engjëj të cilët hyjnë dhe pastaj kurrë më nuk kthehen.”

Ai që e mohon ekzistencën e engjëjve, sipas konsensusit të muslimanëve është kafir, Ai (Te ala) ka thënë:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَى رَسُولِهِ وَالْكِتَابِ
الَّذِي أُنْزِلَ مِنْ قَبْلُ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ
ضَلَالًا بَعِيدًا

“Kush nuk i beson Allahut, engjëjve të Tij, librave të Tij, të dëguarve të Tij dhe botës tjetër, ai ka humbur tepër larg.”¹

Besimi në librat

Kurse sa i përket besimit në librat e shpallur, Allahu (Te ala) zbriti libra me çdo të dërguar, Ai (Te ala) ka thënë:

لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ

"Ne i dërguam të dërguarit Tanë me argumente të qarta dhe Ne zbritëm me ata libra dhe drejtësi që t'i përmbahen njerëzit të së drejtës."¹

Ai (Te ala) gjithashtu ka thënë:

كَانَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً فَبَعَثَ اللَّهُ النَّبِيِّينَ مُبَشِّرِينَ وَمُنْذِرِينَ وَأَنْزَلَ مَعَهُمُ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِيَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ فِي مَا اخْتَلَفُوا فِيهِ وَمَا اخْتَلَفَ فِيهِ إِلَّا الَّذِينَ أُوتُوهُ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ فَهَدَى اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا لِمَا اخْتَلَفُوا فِيهِ مِنَ الْحَقِّ بِإِذْنِهِ وَاللَّهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ

"Njerëzit ishin një popull (të fesë së natyrshme islame) e (kur u përçanë) Allahu dërgoi profetët përgëzues dhe qortues, dhe atyre Ai u zbriti edhe libra me fakte të sakta për të gjykuar në atë që u kundërshtuan ndërmjet veti. Në atë (libër) kundërshtuan vetëm ata që kishin libër (ithtarët e librit). E përpos atyre që iu kishte dhënë ai (libri) dhe u kishin ardhur argumente të qarta, nuk kundërshtoi kush në të (në librin), po edhe atë (kundërshtim e bënë), nga zilia ndërmjet tyre, mirëpo Allahu me mëshirën e Tij i udhëzoi ata që besuan tek e vërteta e asaj për çka ishin kundërshtuar. Allahu e vë në rrugë të drejtë atë që dëshiron."²

Ne besojmë në këto libra, e dimë se ato janë nga Allahu dhe i nënshtrohem fjalëve të Tij Te ala:

قُولُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنْزِلَ إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ
وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَمَا أُوتِيَ النَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ
مِّنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ

**Ju (besimtarë) thuani: "Ne i besuam Allahut, atë që na u shpall
neve, atë që iu shpall Ibrahimit, Ismailit, Is'hakut, Jakubit dhe
pasardhësve (të Jakubit që ishin të ndarë në dymbëdhjetë kabile),
atë që i është dhënë Musait, Isait dhe atë që iu është dhënë nga
Zoti i tyre profetëve, ne nuk bëjmë dallim në asnjërin prej tyre dhe
ne vetëm Atij i jemi bindur." ¹**

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَىٰ رَسُولِهِ وَالْكِتَابِ
الَّذِي أُنْزِلَ مِنْ قَبْلُ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ
ضَلَالًا بَعِيدًا

**"O ju që besuat, besoni vazhdimisht Allahut, të dërguarit të Tij,
librit që gradualisht ia shpalli të dërguarit të Tij dhe librit që e pat
zbritur më parë. Kush nuk i beson Allahut, engjëjve të Tij, librave
të Tij, të dëguarve të Tij dhe botës tjetër, ai ka humbur tepër
larg." ²**

وَقُلْ آمَنْتُ بِمَا أُنْزِلَ اللَّهُ مِنْ كِتَابٍ

**"Thuaj: "Unë besojë në librat që Allahu ia ka shpallur të dërguarve
të tij." ³**

---

1 2:136

2 4:136

3 42:15

الْم ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ
وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِن قَبْلِكَ وَبِالْآخِرَةِ
هُمْ يُوقِنُونَ

"Elif, Lam, Mim. Ky është libri që nuk ka dyshim në të (sepse është prej Allahut) është udhëzues për ata që janë të devotshëm. Të cilët e besojnë të fshehtën, e kryejnë faljen (namazin) dhe prej asaj që Ne u kemi dhënë, ata japin (zeqat, sadaka etj). Dhe ata, të cilët besojnë në atë që t'u shpall ty, dhe në atë që është shpallur para teje, dhe që janë të bindur plotësisht për (jetën e ardhshme në) botën tjetër (Ahiretin)."¹

Ne besojmë se këto libra janë fjalë e Allahut (Azze ue Xhel) dhe të askujt tjetër. Allahu (Te ala) ka folur me to në të vërtetë ashtu sikurse ka dëshiruar Ai. Një pjesë të këtyre fjalëve janë dëgjuar prej Tij pas perdes, pa ndërmjetësues. Për shembull, Allahu i foli Musait (alejhi-selam) me fjalë në të vërtetë pa ndonjë ndërmjetës. Ai (Te ala) ka thënë:

وَلَمَّا جَاء مُوسَى لِمِيقَاتِنَا وَكَلَّمَهُ رَبُّهُ

"E kur Musai erdhi në kohën që ia caktuam dhe i foli Zoti i vet."²

قَالَ يَا مُوسَى إِنِّي اصْطَفَيْتُكَ عَلَى النَّاسِ بِرِسَالَاتِي وَبِكَلَامِي

"Ai (Allahu) tha: "O Musa, Unë të gradova ty mbi njerëzit me shpalljen Time dhe me të folurit Tim. Merre atë që ta dhash dhe bëhu mirënjohës."³

12:1-4
27:143
37:144

Fjalë të tjera të Allahut (Te ala) janë ato që ua tregojnë të dërguarve engjuj që ti përcjellin tek të dërguarit prej njerëzve. Ai (Te ala) ka thënë:

وَمَا كَانَ لِبَشَرٍ أَنْ يُكَلِّمَهُ اللَّهُ إِلَّا وَحْيًا أَوْ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ أَوْ يُرْسِلَ رَسُولًا فَيُوحِيَ
بِإِذْنِهِ مَا يَشَاءُ إِنَّهُ عَلَىٰ حَكِيمٍ

"Nuk ka asnjë njeri që t'i ketë folur Allahu ndryshe, vetëm se me anë të frymëzimit, ose pas ndonjë perdeje, ose t'i dërgojë të dërguar (engjëll), e ai t'i shpallë me lejen e Tij atë që do Ai. Vërtet, Ai është më i larti, më i urti." ¹

Besimi në librat e shenjta përfshinë besimin në të gjitha shariatet që ato përfshijnë, dhe se ishte e detyrueshme për të gjitha umetet të cilave ato u janë shpallur që t'u nënshtrohen atyre dhe të gjykojnë sipas tyre. Këto libra konfirmojnë njëri-tjetrit dhe nuk e përgënjeshtrojnë. Të gjitha librat e para u shfuqizuan njëri pas tjetrit, si për shembull, disa dispozita të caktuara të Teuratit u shfuqizuan me Inxhilin. Ai (Te ala) tha në lidhje me Isain (alejhiss-salam):

وَمُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ وَلَأُحِلَّ لَكُمْ بَعْضَ الَّذِي هُرِّمَ عَلَيْكُمْ

"Dhe (kam ardhë) që t'ju vërtetoj Teuratin që e keni para duarsh, t'ju lejoj disa që u ishin ndaluar juve." ²

Sikurse që Kurani shfuqizoi librat paraprake qiellore. Ai (Te ala) ka thënë:

صَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ وَمُهَيْمِنًا

"Ne edhe ty (Muhammed) ta zbritëm librin (Kuranin) e vërtetë që është vërtetues i librave të mëparshëm dhe garantues i tyre." ³

---

1 42:51

2 3:50

3 5:48

وَمَا هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ

"Po ai (Kurani) nuk është tjetër vetëm se këshillë për botën (e njerëzve e të xhinëve)." ¹

Besimi në librat e Allahut duhet të jetë i përgjithshëm në atë që është përmendur në përgjithësi, dhe në mënyrë specifike në atë që është përmendur në mënyrë specifike.

Disa emra të librave Allahu (Te ala) të përmendur në mënyrë specifike. Librin të cilin Allahu ia shpalli Musait quhet **"Teurat"** Libri i Isait quhet **"Inxhil"**, Daudit iu shpallë **"Zeburi"** dhe Muhammedit iu shpall **"Kurani"**. Përveç kësaj, Allahu (Te ala) përmendi **fletushkat** e Ibrahimit dhe të Musait – (selamet dhe salavatet qofshin me të gjithë ata). Këto libra, ne i besojmë sipas këtij përshkrimi të detajuar.

Allahu ka përmendur edhe shumë libra të tjerë në terma të përgjithshme pa përmendur asgjë rreth tyre. Në këtë mënyrë, ne besojmë në përgjithësi në këto libra. Ai (Te ala) ka thënë:

قُلْ آمَنْتُ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنْ كِتَابٍ

"Thuaj: "Unë kam besuar në librat që i shpalli Allahu." ²

Ky Kurani fisnik që Allahu ia shpalli profetit tonë Muhammed (salAllahu alejhi ue selem), është libri i fundit qiellor dhe kështu nuk trashëgohet nga asnjë tjetër. Ky anulon të gjitha librat e mëparshme dhe vlenë për të gjithë njerëzit dhe xhinët. Ai (Te ala) ka thënë:

وَمَا هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ

"Po ai (Kurani) nuk është tjetër vetëm se këshillë për botën (e njerëzve e të xhinëve)." ³

---

¹ 68:52

² 42:15

³ 68:52

Ai përfshinë çdo gjë që njeriu ka nevojë në fenë e tij dhe jetën e tij. Ai (Te ala) ka thënë:

الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا

"Sot përsosa për ju fenë tuaj, plotësova ndaj jush dhuntinë Time, zgjedha për ju islamin fe."¹

Kurani është një mrekulli dhe askush nuk mund të vijë me një që i ngjason atij. Ai (Te ala) ka thënë:

قُلْ لِّئِنْ اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَى أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ وَلَوْ
كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا

"Thuaj: "Edhe sikur të bashkoheshin njerëzit dhe xhinët për të sjellë një Kuran të tillë, ata nuk do të mund të bënin si ky, sado që do ta ndihmonin njëri – tjetrin."²

Ai (Te ala) gjithashtu ka thënë:

لَا يَأْتِيهِ الْبَاطِلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ خَلْفِهِ تَنْزِيلٌ مِّنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ

"Atij nuk mund t'i mvishet e pavërteta nga asnjë anë; është i zbritur prej të Urtit, të Lavdishmit."³

---

¹ 5:3
² 17:88
³ 41:42

Ai është i ruajtur nga çdo shtojcë dhe mangësim. Ai (Te ala) ka thënë:

إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ

"Ne me madhërinë Tonë e shpallëm Kuranin dhe Ne gjithsesi jemi mbrojtës të tij."¹

Besimi në të dërguarit

Besimin në të dërguarit arrihet duke besuar me bindje të prerë se Allahu u ka dërguar të gjitha umeteve të dërguar, të cilët i urdhëruan ata që të adhurojnë vetëm Allahun dhe të mohojnë çdo gjë tjetër që adhurohet karshi Tij.

Kjo përfshinë gjithashtu që ata të gjithë ishin të besueshëm, të drejtë, të devotshëm, të ditur, ia kishin frikën Allahut, dhe ishin udhëzues dhe të udhëzuar.

Allahu e mori Ibrahimin (alejhi-selam) si mik të ngushtë dhe të njëjtën gjë Ai e bëri me Muhammedin (salAllahu alejhi ue selem). Allahu i foli Musait (alejhi-selam) me një fjalë të vërtetë, dhe Ai e ngriti Idrizin (alejhi-selam) në një vend të lartë. Isai (alejhi-selam) është rob i dhe i dërguar i Allahut, fjalë të cilën Ai e fryu në Merjemen dhe një shpirt nga Ai.

Allahu i bëri disa të jenë më të mirë se të tjerët dhe ua ngriti gradat e disave mbi të tjerët.

Muhammedi (salAllahu alejhi ue selem) është zotëriu i njerëzimit në Ditën e Gjykimit pa krenari.

Thirrja e të gjithë të dërguarëve ishte në pajtueshmëri rreth bazave të fesë, pra, të veçuarit e Allahut (Te ala) në krijim, adhurim dhe në emrat dhe cilësitë e Tij. Ai (Te ala) ka thënë:

إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ

"Feja e pranueshme tek Allahu është Islami."¹

وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ

"E kush kërkon fe tjetër përveç fesë islame, atij kurrsesi nuk do t'i pranohet dhe ai në botën tjetër është nga të dëshëpruarit."²

Ai (Te ala) tha për Nuhin:

وَأُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ

"Unë jam i urdhëruar të jem njëri prej muslimanëve."³

Pos kësaj Ai (Te ala) tha për Musain:

يَا قَوْمِ إِن كُنتُمْ آمَنْتُمْ بِاللَّهِ فَعَلَيْهِ تَوَكَّلُوا إِن كُنتُمْ مُسْلِمِينَ

"Musai tha: "O populli im, mbështetuni Allahut, nëse i besoni Atij dhe jeni musliman."⁴

---

¹ 3:19

² 3:85

³ 10:72

⁴ 10:84

Në mënyrë të ngjashme, Ai (Te ala) tha për Sulejmanin (alejhi-selam) kur pastaj Belkisja tha:

رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي وَأَسْلَمْتُ مَعَ سُلَيْمَانَ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

"Ajo tha: "Zoti im, unë i kam bërë padrejtësi vetes e tash i dorëzohem (pranoj besimin) së bashku me Sulejmanin Allahut, Zotit të gjithësisë." ¹

Ai (Te ala) ka thënë:

شَرَعَ لَكُم مِّنَ الدِّينِ مَا وَصَّى بِهِ نُوحًا وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ وَلَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ كَبُرَ عَلَى الْمُشْرِكِينَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ اللَّهُ يَجْتَبِي إِلَيْهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ يُنِيبُ

"Ai ua ligjësoi për fe atë që ia pat ligjësuar Nuhut dhe atë që ta shpallëm ty dhe atë me çka e patëm porositur Ibrahimin, Musain dhe Isain. (I porositëm) Ta praktikoni fenë e drejtë e mos u përçani në të. Për idhujtarët është e rëndë kjo në çka ju i thirrni ata. Allahu veçon për të (për besim të drejtë) atë që do dhe e udhëzon në të atë që i drejtohet Atij." ²

Ishin **315 të dërguar** dhe **124,000 profetë**. Kjo është transmetuar në të vërtetë nga i dërguari i Allahut (salAllahu alejhi ue selem) nga hadithet e Ebu Umames dhe Ebu Dherrit³.

---

¹ 27:44

² 42:13

³ Shih "Silsilah el-Ahadith es-Sahihah" (6/358/2668) nga Alameh Muhammed Nasir-ud-Din el-Albani

Dallimi në mes të një të dërguari dhe profeti, është se një profet merr shpallje nga Allahu. Nëse ai më pas edhe dërgohet tek ata që kundërshtojnë urdhërin e Allahut, ai është konsiderohet i dërguar. Ndërsa ai që vepron sipas sheriatit para tij dhe nuk është dërguar për t'a kumtuar shpalljen nga Allahu, ai konsiderohet të jetë profet dhe jo i dërguar¹. Muxhahidi (rahimehullah) ka thënë:

"Profet është ai të cilit i flitet dhe i zbritet shpallje pa u dërguar tek një [popull]."

Bazuar në këtë, çdo i dërguar është profet, por jo anasjelltas.

Allahu (Te ala) na ka treguar emrat e disa prej tyre. Shembuj të tyre janë **Ademi, Nuhi, Idrisi, Hudi, Salihu, Ibrahim, Ismaili, Is'haku, Jakubi, Jusufi, Luti, Shuajbi, Junusi, Musai, Haruni, Iljasi, Zekerija, Jahja, el-Jasa, Dhul-Kifli, Davudi, Sulejmani, Ejubi, fiset, Isai dhe Muhammedi** – (selamet dhe salavatet e Allahut qofshin me të gjithë ata). Ai na ka treguar në lidhje me tregimet e tyre në të cilat ka mësim të mjaftueshme dhe këshilla:

وَرُسُلًا قَدْ قَصَصْنَاهُمْ عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ وَرُسُلًا لَمْ نَقْصُصْهُمْ عَلَيْكَ وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى تَكْلِيمًا

"Dhe (dërguam) të dërguar më parë që të rrëfyem për ta, dhe të dërguar të tjerë për të cilët nuk të rrëfyem, e Musait i foli Allahu me fjalë." ²

Në këtë mënyrë ne besojmë në ta në mënyrë të detajuar, kur ata përmenden në mënyrë të detajuar, dhe në mënyrë të përgjithshme kur përmenden në përgjithësi.

---

¹ Libri i Shejkh-ul-Islamit "en-Nubuvvat", fq. 255
² 4:164

Ne besojmë se të gjithë të dërguarit janë njerëz të krijuar që nuk posedojnë ndonjë cilësi hyjnore. Ai (Te ala) ka thënë:

قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ إِلَهُ وَاحِدٌ فَمَن كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ
فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا

“Thuaj: “Unë jam vetëm njeri, sikurse edhe ju, mua më shpallet se vetëm një Zot është Zoti juaj, e kush është që e shpreson takimin e Zotit të vet, le të bëjë vepër të mirë, e në adhurimin ndaj Zotit të tij të mos e përziejë askë.”¹

قَالَتْ لَهُمْ رُسُلُهُمْ إِن نَّحْنُ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَمُنُّ عَلَىٰ مَن يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ
وَمَا كَانَ لَنَا أَنْ نَأْتِيَكُمْ بِسُلْطَانٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ

“Të dërguarit e tyre ju thanë: “Ne nuk jemi tjetër vetëm se njerëz si edhe ju, por Allahu i jep dhuratë kujt të dojë nga robtë e vet. Ne nuk na takon t’ju sjellim ndonjë argument, vetëm me dëshirën e Allahut, pra besimtarët le t’i mbështeten vetëm Allahut”.”²

وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا إِنَّهُمْ لَيَأْكُلُونَ الطَّعَامَ وَيَمْشُونَ فِي الْأَسْوَاقِ
وَجَعَلْنَا بَعْضَكُمْ لِبَعْضٍ فِتْنَةً أَتَصْبِرُونَ وَكَانَ رَبُّكَ بَصِيرًا

“Ne para teje dërguam të dërguar të tjerë, por edhe ata ishin të dërguar që kanë ngrënë ushqim, që kanë ecur e shëtitur nëpër tregje. Ne bëmë njërin prej jush sprovë për tjetrin se a do të jeni të durueshëm. E Zoti yt është Ai që sheh çdo gjë.”³

---

¹ 18:110

² 14:11

³ 25:20

قُلْ لَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَا أَقُولُ لَكُمْ إِنِّي مَلَكٌ إِنْ أَتَّبِعْ إِلَّا مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ

Thuaj: "Unë nuk u them juve se i kam në kompetencë depot e Allahut (e t'ju sjell mrekulli), as nuk pretendoj se i di fshehtësitë, as nuk u them se unë jam engjëll. Unë ndjek vetëm atë që më shpallet mua." ¹

قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ وَلَوْ كُنْتُ أَعْلَمُ الْغَيْبَ لَاسْتَكْتَرْتُ مِنَ الْخَيْرِ وَمَا مَسَّنِيَ السُّوءُ إِنْ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ

"Thuaj: "Unë nuk kam në dorë për veten time as ndonjë dobi, as ndonjë dëm, pos çka do Allahu. Sikur ta dija të fshehtën, do t'i shumoja për vete të dobishmet, e nuk do të më prekte gjë e keqe. Unë nuk jam tjetër vetëm se qortues dhe përgëzues për njerëzit që besojnë." ²

Ne besojmë se ata janë robër të Allahut të cilët Ai i ka nderuar me shpallje. Ai i përshkroi ata si robër në pozitat e tyre të larta duke i përmendur në kontekst të lavdërimit.

Ne besojmë se Allahu (Te ala) e përfundoi shpalljen me shpalljen e Muhammedit (salAllahu alejhi ue selem) dhe se Ai e ka dërguar atë për të gjithë xhinët dhe njerëzit:

قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا

Thuaj (Muhammed): "O ju njerëz! Unë jam i dërguari i Allahut te të gjithë ju." ³

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ

"E Ne të dërguam ty (Muhammed) vetëm si mëshirë për të gjitha krijesat."¹

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ

"Ne nuk të dërguam ty ndryshe vetëm se për të gjithë njerëzit, myzhdedhënës dhe tërheqës i vërejtjes, por shumica e njerëzve nuk e dinë."²

Allahu na tregoi se ka marrë besën nga profetët, se ata do të pasonin profetin tonë Muhammedin (salAllahu alejhi ue selem) në qoftë se do të jetonin në kohën e tij. Ky është argument i qartë se shpallja e tij (salAllahu alejhi ue selem) është shpallja e fundit dhe se ajo shfuqizon të gjitha shpalljet paraprake. Ai (Te ala) ka thënë:

وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ النَّبِيِّينَ لَمَا آتَيْنُكُمْ مِّنْ كِتَابٍ وَحِكْمَةٍ ثُمَّ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مُّصَدِّقٌ لِّمَا مَعَكُمْ لَتُؤْمِنُنَّ بِهِ وَلَتَنْصُرُنَّهُ قَالَ أَأَقْرَرْتُمْ وَأَخَذْتُمْ عَلَىٰ ذَٰلِكُمْ إِصْرِي قَالُوا أَقْرَرْنَا قَالَ فَاشْهَدُوا وَأَنَا مَعَكُمْ مِنَ الشَّاهِدِينَ فَمَن تَوَلَّىٰ بَعْدَ ذَٰلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ

"Përkujtoni (o ithtarë të librit) kur Allahu mori zotimin e profetëve: Nga ajo se juve ju dhashë libër e urtësi, ju patjetër do ta besoni dhe ndihmoni profetin që vjen pas juve, e që vërteton atë që ju keni pranë vetes. Tha (Allahu): "A pranuat, a e morët sipër obligimin Tim"? Ata thanë: "Ne e pranuan"! Tha (Allahu): "Dëshmoni pra, edhe Unë dëshmoj bashkë me ju"! E kush shkel këtë (zotim) pas kësaj, ata janë jashtë respektit ndaj Allahut."³

---

¹ 21:107
² 34:28
³ 3:81-82

Të dërguarit erdhën me myzhde për mesazhin e Muhammedit (salAllahu alejhi ue selem). Ai (Te ala) ka thënë:

وَإِذْ قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرَةِ وَمُبَشِّرًا بِرَسُولٍ يَأْتِي مِنْ بَعْدِي اسْمُهُ أَحْمَدُ فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا هَذَا سِحْرٌ مُبِينٌ

"Dhe, kur Isai, biri i Merjemes tha: "O beni israilë, unë jam i dërguar i Allahut te ju, jam vërtetues i Teuratit që ishte para meje dhe jam përgëzues për një të dërguar që do të vijë pas meje, emri i të cilit është Ahmed!" E kur ai u erdhi atyre me argumente të qarta, ata thanë: "Kjo është magji e hapët." ¹

وَكَتُبْنَا لَنَا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ إِنَّا هُنَا إِلَيْكَ قَالِ عَذَابِي أُصِيبُ بِهِ مَنْ أَشَاءُ وَرَحْمَتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ فَسَأَكْتُبُهَا لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَالَّذِينَ هُمْ بِآيَاتِنَا يُؤْمِنُونَ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ

"Dhe cakto për ne (jetë) të mirë në dunja dhe të mirë në botën tjetër, se vërtet jemi kthyer kah Ti. Ai (Zoti) tha: "Dënimi im është ai me të cilin e godas cilin dua, e mëshira Ime ka përfshirë secilin send. Atë (Mëshirën) do ta caktoj për ata të cilët u ruhen (mëkateve), e japin zekatin dhe për ata që i besojnë argumentet tona. Që pranojnë të dërguarin (Muhammedin), profetin arab, (që nuk shkruan as nuk lexon), të cilin e gjejnë të cilësuar (të përshkruar me virtytet e tij), te ata në Teurat dhe në Inxhil." ²

Në **"Sahihun e Muslimit"**, është transmetuar nga Ebu Hurejra (radijAllahu anhu) se i dërguari i Allahut (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë:

"Pasha Atë në dorën e të Cilit është shpirti i Muhammedit. Nuk ka as jehudi as të krishterë nga ky umet që dëgjon për mua dhe vdes pa besuar në atë me të cilën unë isha dërguar, vetëm se ai do ti përket banorëve të zjarrit."

Ata që nuk beson se shpallja e Muhammedit (salAllahu alejhi ue selem), është për tërë njerëzimin, njëkohësisht mohon të gjitha shpalljet e dërguarëve të tjerë duke përfshirë të dërguarin të cilin ai pretendon se e beson dhe e pason. Ai (Te ala) ka thënë:

كَذَّبَتْ قَوْمُ نُوحٍ الْمُرْسَلِينَ

"Edhe populli i Nuhut gënjeu të dërguarit." ¹

Ai tregoi se të gjithë ata janë mohuar, pavarësisht se Nuhi ishte i dërguari i parë.

Ne besojmë se nuk ka profet pas Muhammedit (salAllahu alejhi ue selem). Ai që pastaj pretendon se ekziston profet pas tij, ka bërë kufër. Allahu (Te ala) ka thënë:

وَلَكِنْ رَسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ

"Por ai ishte i dërguari i Allahut dhe vulë e të gjithë profetëve." ²

---

¹ 26:105
² 33:40

Në **"Sahihihun e Muslimit"**, është transmetuar nga Ebu Hurejra (radijAllahu anhu) se profeti (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë:

"Unë jam dalluar nga dërguarit e tjerë me gjashtë gjëra: më janë dhënë fjalë të cilat janë të pakta në numër, por me kuptim të mëdha, unë jam mbështetur me frikë [hedhur në zemrat e armikut], më janë lejuar marrja e plaçkave të luftës, toka më është bërë vendfalje e pastër, jam dërguar tek gjithë krijesat (njerëzit dhe xhinët) dhe unë jam profeti i fundit."

Ai që mohon një prej shpalljeve të profetëve dhe të dërguarve, ka bërë kufër sipas konsensusit të muslimanëve. Ai (Te ala) ka thënë:

إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيُرِيدُونَ أَنْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ اللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيَقُولُونَ نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَنَكْفُرُ بِبَعْضٍ وَيُرِيدُونَ أَنْ يَتَّخِذُوا بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا أُولَٰئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ حَقًّا وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَلَمْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْهُمْ أُولَٰئِكَ سَوْفَ يُؤْتِيهِمْ أَجُورُهُمْ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا

"S'ka dyshim se ata që nuk besojnë Allahun dhe të dërguarin e Tij, dëshirojnë të bëjnë dallim mes Allahut dhe të dërguarve të Tij e thonë: "Ne i besojmë disa e nuk i besojmë disa të tjerë" e mes këtij duam të marrin një rrugë. Të tillët lanë jobesimtarët e vërtetë; e Ne kemi përgatitur dënim të fortë e nënçmues për jobesimtarët. E ata që besuan Allahun dhe të dërguarin e Tij dhe nuk bënë kurrfarë dallimi në asnjë prej tyre, të tillëve do t'u jepet shpërblim i merituar. Allahu falë shumë dhe është mëshirues."¹

Besimi në ditën e gjykimit

Besimi në Ditën e Fundit, e cila është Dita e Kijametit dhe ngjarjet dhe tmerret që ndodhin në të.

Ehl-us-Sunneti besojnë me bindje në këtë. Ai (Te ala) ka thënë:

وَبِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ

"Që janë të bindur plotësisht për (jetën e ardhshme në) botën tjetër (Ahiretin)."¹

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لِيَجْمَعََنَّكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ حَدِيثًا

"Për Allahun, që s'ka tjetër pos Tij, patjetër Ai do t'ju tubojë në Ditën e Gjykimit për të cilën gjë nuk ka dyshim. E kush mund të jetë më i vërtetë se Allahu në thënie?"²

إِنَّ السَّاعَةَ لَأَتِيَةٌ فَاصْفَحِ الصَّفْحَ الْجَمِيلَ

"E s'ka dyshim se momenti i fundit (Kijameti) do të vijë."³

---

¹ 2:4

² 4:87

³ 15:85

Kjo çështje gjithashtu përfshihet besimin në Ringjalljen, atë ditë kur të vdekurit ringjallen. Allahu (Te ala) ka thënë:

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَصَعِقَ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ نُفِخَ فِيهِ أُخْرَىٰ فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنْظُرُونَ

"Dhe i fryhet Surit dhe bie i vdekur çka ka në qiej dhe çka ka në tokë, përveç atyre që do Allahu (të mos vdesin), pastaj i fryhet atij herën tjetër, kur qe, të gjithë ata të ngritur e presin (urdhrin e Zotit)."¹

مَا بَدَأْنَا أَوَّلَ خَلْقٍ نُعِيدُهُ وَعَدًا عَلَيْنَا إِنَّا كُنَّا فَاعِلِينَ

"(Përkujto) Atë ditë kur Ne e palojmë qiellin sikurse palimi i fletëve në libër. Ashtu sikundër e kemi filluar krijimin (tuaj), e rikthejmë. Ky është obligim Yni, e Ne e bëjmë këtë."²

Kjo përfshinë besimin në shënimet e veprave që do të jepen në dorën e djathtë ose në dorën e majtë pas shpinës. Allahu (Te ala) ka thënë:

فَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ فَيَقُولُ هَؤُلَاءِ أَقْرَبُوا كِتَابِيهِ إِنِّي ظَنَنْتُ أَنِّي مُلَاقٍ حِسَابِيهِ فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ قُطُوفُهَا دَانِيَةٌ كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا أَسْلَفْتُمْ فِي الْأَيَّامِ الْخَالِيَةِ وَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ بِشِمَالِهِ فَيَقُولُ يَا لَيْتَنِي لَمْ أُوتَ كِتَابِيهِ وَلَمْ أَدْرَ مَا حِسَابِيهِ يَا لَيْتَهَا كَانَتِ الْقَاضِيَةَ مَا أَغْنَىٰ عَنِّي مَالِيهِ هَلْكَ عَنِّي سُلْطَانِيهِ خُذُوهُ فَغُلُّوهُ ثُمَّ الْجَحِيمَ صَلُّوهُ ثُمَّ فِي سِلْسِلَةٍ ذَرْعُهَا سَبْعُونَ ذِرَاعًا فَاسْلُكُوهُ إِنَّهُ كَانَ لَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ وَلَا يَحْضُرُ عَلَىٰ طَعَامِ الْمِسْكِينِ فَلَيْسَ لَهُ الْيَوْمَ هَاهُنَا حَمِيمٌ وَلَا طَعَامٌ إِلَّا مِنْ غِسْلِينٍ لَا يَأْكُلُهُ إِلَّا الْخَاطِؤُونَ

"Kujt t'i jepet libri i vet nga e djathta e tij, ai do të thotë: "O ju, qe, lexojeni librin tim!" Unë kam qenë i bindur se do të jap llogarinë time. Dhe ai atëherë është në një jetë të kënaqshme. Në një xhenet të lartë. Pemët e tij i ka krejt afër. (E thuhet) Hani e pini shijshëm, ngase në ditët e kaluara ju e përgatitët këtë. Ndërkaq, kujt i jepen librat e vet nga e majta e tij, ai thotë: "O i mjeri unë, të mos më jepej fare libri im." Dhe të mos dijsa fare se çka është llogaria ime. Ah, sikur të kishte qenë ajo (vdekja e parë) mbarim i amshueshëm për mua. Pasuria ime nuk më bëri fare dobi. U hoq prej meje çdo kompetencë imja. U thuhet zebanive: Kapeni atë, vëndojani prangat! Pastaj atë futeni në xhehnem. Mandej lidheni atë me një zinxhirë të gjatë shtatëdhjetë kutë. Se ai ka qenë që nuk besoi Allahun e madhëruar. Ai nuk nxiste për t'i ushqyer të varfërit. Ai sot nuk ka këtu ndonjë mik. As ushqim tjetër përveç qelbit. Që atë nuk e ha kush, pos mëkatarëve." ¹

Kësaj i përket edhe besimi në peshore që do të sjellet në Ditën e Gjykimit, dhe kështu askush nuk do të trajtohet me padrejtësi. Ai (Te ala) ka thënë:

فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ ۖ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ ۖ فَأُولَٰئِكَ الَّذِينَ
خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ فِي جَهَنَّمَ خَالِدُونَ

“E kujt i peshojnë më rëndë peshojat (veprat e mira), ata janë të shpëtuarit. Ndërsa, atyre që u peshojnë lehtë peshojat (veprat e mira), ata janë që humbën vetveten dhe janë në xhehenem përgjithmonë.”¹

Gjithashtu kësaj i përket edhe besimi në ndërmjetësimin në këtë kontekst. Ndërmjetësimi përbëhet nga disa lloje:

Ndërmjetësimi i madhë [esh-Shafa’ah el-Udhma]: Ky vlen veçanërisht për profetin Muhammed (salAllahu alejhi ue selem) dhe ky ndodh për të ndërmjetësuar që të fillojë gjykimi i njerëzve.

Ndërmjetësimi që portat e xhenetit ti hapen banorëve të tij: Edhe ky lloj është i veçant për profetin (salAllahu alejhi ue selem).

Ndërmjetësimi për një dënim më të lehtë: Gjithashtu ky lloj ndërmjetësimi është i veçant për profetin (salAllahu alejhi ue selem), atëherë kur ai do të ndërmjetësojë për xhaxhain e tij Ebu Talibin që dënimi i tij ti lehtësohet në xhehenem. Ky është shpërblimi për atë se ai e kishte zakon që ta mbronte dhe të kujdesej për të.

Ndërmjetësimi që disa nga xheneti të kenë pozita më të larta: Është thënë se edhe ky lloj ndërmjetësimi është i veçant për profetin (salAllahu alejhi ue selem), dhe është thënë se nuk është kështu.

Ndërmjetësimi për mëkatarët e mëdhenjë: Këta njerëz janë mëkatarë monoteist. Ata kanë hyrë në xhehenem për shkak të mëkateve të tyre dhe do të ndërmjetësohet për ta në mënyrë që ata të nxirren nga xhehenemi. Për këtë ndërmjetësim kanë të drejtë i dërguari i Allahut (salAllahu alejhi ue selem), të dërguarit e tjerë, engjëjt, të drejtët dhe dëshmorët.

Pos këtyre, Kurani dhe agjërimi do të ndërmjetësojnë në Ditën e Gjykimit për ata që i përkasin atyre. E njëjta gjë vlenë edhe për fëmijët e besimtarëve që do të ndërmjetësojë për prindërit e tyre.

Duhet besuar në pellgun e profetit tonë Muhammed salAllahu alejhi ue selem. Uji i tij është më i bardhë se qumështi, më i ëmbël se mjalti dhe aroma e tij është më e këndshme se aroma e miskut. Ai që pi një herë prej tij ai kurrë nuk do të ndjen etje përsëri.

Duhet besuar gjithashtu në rrugën që shkon mbi xhehnem (sirat). Njerëzit do të kalojnë mbi të sipas veprave të tyre. I pari prej tyre do të kalojë si një vetëtimë, pastaj si një erë dhe pastaj si një zog. Profeti (salAllahu alejhi ue selem) do të qëndrojë në rrugë dhe do të thotë:

“O Zot! Na shpëto, na shpëto!”

Pastaj veprat e robërve do të përfundojnë, saqë vie një njeri i cili do të zvarriset sepse ai nuk është në gjendje që të ecë. Në anë të rrugës janë grepa të varur që janë urdhëruar ti kapin të dënuarit. Prandaj, fatlumi do të shpëtojë, ndërsa fatkeqi do të bie në zjarr.

Ne besojmë në çdo gjë që ka ardhur në Kuran dhe në Sunnet lidhur me këtë Ditë dhe tmerret e saj – Allahu na ruajtë prej tyre!

Besimi në kaderin

Për sa i përket besimit në kaderin, të mirën e tij dhe të keqen, duhet besuar me vedomëri se Allahu ka paracaktuar fatin e krijesave dhe se çdo gjë që ka ndodhur, Allahu ka dashur që ajo të ndodhë, dhe se çdo gjë që nuk ka ndodhur, Allahu nuk ka dashur që ajo të ndodhë. Allahu (Te ala) ka thënë:

إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ

“Çdo gjë e kemi krijuar me paracaktimin.”¹

وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ قَدَرًا مَّقْذُورًا

“E urdhri i Allahut është vendim i kryer.”²

Kaderi ka katër nivele:

E para: Ne besojmë se Allahu (Te ala) i di të gjitha. Ai është i dijshtëm për atë që ka qenë, atë që është dhe se si është me dijen e Tij të përjetshme. Dituria e Tij nuk përtërihet pas injorancës, e as nuk harron Ai pasi të ketë ditur.

E dyta: Ne besojmë se Allahu e shkroi në pllakën e ruajtur çdo gjë që do të ndodhë deri në Ditën e Gjykimit. Ai (Te ala) ka thënë:

أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّ ذَلِكَ فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ

“A nuk e ke ditur se Allahu di çka ekziston në qiell e në tokë, e tërë ajo është e shënuar në libër, ajo për Allahun është shumë lehtë.”³

---

¹ 54:49

² 33:38

³ 22:70

قَالَ فَمَا بَالُ الْقُرُونِ الْأُولَى قَالَ عِلْمُهَا عِنْدَ رَبِّي فِي كِتَابٍ لَا يَضِلُّ رَبِّي وَلَا يَنْسَى

Ai tha: "Si është gjendja e popujve të mëparshëm?" (Musai) Tha: "Dija për ata është te Zoti im, e shënuar në një libër. Zoti im nuk gabon e as nuk harron." ¹

وَكُلُّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ فِي إِمَامٍ مُبِينٍ

"Po, çdo gjë kemi regjistruar në librin e ruajtur (Lehvi Mahvudh)." ²

Nën këtë pikë hynë kaderi i përjetshëm para se të krijoheshin qiejt dhe toka. Ai (Te ala) ka thënë:

قُلْ لَنْ يُصِيبَنَا إِلَّا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَنَا

"Thuaj:" Asgjë nuk mund të ndodhë me ne nëse ajo nuk është e para-përcaktuar për ne nga Allahu." ³

E njëjta gjë vlenë edhe për ditën kur besa është shkruar:

أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ

"A nuk jam Zoti juaj?" ⁴

---

¹ 20:51-52

² 36:12

³ 9:51

⁴ 7:172

Ai (Te ala) ka thënë:

وَإِذْ أَخَذَ رَبُّكَ مِنْ بَنِي آدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَأَشْهَدَهُمْ عَلَى أَنْفُسِهِمْ أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ
قَالُوا بَلَى

"Përkujto kur Zoti Yt nxori nga shpina e bijve të Ademit pasardhësit e tyre dhe i bëri dëshmues të vetes së tyre (duke u thënë): "A nuk jam Zoti juaj?" Ata thanë: "Po, dëshmuam!"¹

Sa i përkët kaderit të jetëgjatësisë, kjo ndodh kur një pikë sperme bie në mitër. Pastaj dërgohet një engjëll që fryn shpirtin në grumbullin e gjakut dhe pastaj ai urdhërohet që t'ia shkruaj katër gjëra: **rrizkun e tij, sa do të jetojë, veprat e tij, dhe se a do të ketë përfundim të mirë apo të keq.**

Lidhur me kaderin e gjendjes, që ndodhë në natën e kadrit. Ai (Te ala) ka thënë:

فِيهَا يُفَرَّقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ

"Në atë (natë) zgjidhet çdo çështje në mënyrë të prerë."²

Ibn Abasi ka thënë:

"Gjatë natës së kadrit shkruhet nga baza e librit, vdekjet, jeta, rrizku, shiu, saqë dhe haxhinjët që do të jenë gjatë atij viti. Do të thuhet: "Ai dhe ai do të shkojë në haxh dhe ai dhe ai do të shkojë në haxh."

Lidhur me kaderin e përditshëm, Ai (Te ala) tha:

كُلَّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ

"Ai në çdo moment është i angazhuar dhe ndërhyrë në ndodhitë."¹

Kaderi i përditshëm është pra një detajim i kaderit të gjendjes, kaderi i gjendjes është një detajim i kaderit të jetës kur embrioni krijohet, kaderi i jetës është një detajim i fillimit të kaderit të jetës që ndodhi në Ditën e dhënies së besës, i cili është një detajim i kaderit të përjetshëm të cilin lapsi e shkroi në librin e qartë. Libri i qartë pra është nga dituria e Allahut (Azze ue Xhel). Në mënyrë të ngjashme përfundimi i dispozitave i përket diturisë së Allahut (Azze ue Xhel).

وَأَنَّ إِلَىٰ رَبِّكَ الْمُنتَهَىٰ

"Dhe se kthimi i fundit do të jetë te Zoti yt."²

E treta: Dëshira. Ne besojmë se gjithçka që është në qiej dhe në tokë është aty spese Allahu (Te ala) e dëshiroi këtë. Asgjë nuk mund të ndodhë pa dëshirën e Tij. Atë që Ai dëshiron ndodhë, dhe atë që Ai nuk dëshiron, nuk do të ndodhë. Ai (Te ala) ka thënë:

إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ

"Kur Ai dëshiron ndonjë send, urdhri i Tij është vetëm t'i thotë: "Bëhu!" Ai menjëherë bëhet."³

لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَفْتَنَّاكُمْ

"E sikur të donte Allahu, nuk do të mbyteshin ndërmjet vete."¹

---

¹ 55:29

² 53:42

³ 36:82

لَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَمَعَهُمْ عَلَى الْهُدَى

"Të kishte dashur Allahu i kishte tubuar në rrugë të drejtë."²

وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَجَعَلَ النَّاسَ أُمَّةً وَاحِدَةً

"Sikur të dëshironte Zoti yt, do t'i bënte njerëzit të një feje."³

وَلَوْ شِئْنَا لَآتَيْنَا كُلَّ نَفْسٍ هُدَاهَا وَلَكِنْ حَقَّ الْقَوْلُ مِنِّي

"Sikur të kishim dëshiruar Ne, secilit do t'i jepnim udhëzimin, por fjala (vendimi) Ime ka marrë fund (definitiv)."⁴

وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعْجِزَهُ مِنْ شَيْءٍ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي

"Allahu nuk është i tillë që ndonjë send në qiej e as në tokë të mund ta bëjë të paaftë Atë."⁵

E katërta: Krijimi. Ai (Te ala) ka krijuar çdo krijesë dhe veprimet e tyre, çdo gjë që lëviz dhe lëvizjet e saj dhe çdo gjë që nuk lëviz dhe qetësin e saj. Ai (Te ala) ka thënë:

وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ

"E Allahu ju krijoi juve edhe atë që e punoni."⁶

اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ

"Allahu është krijues i çdo sendi dhe Ai ëshë mbikëqyrës ndaj çdo gjëje."¹

---

1 2:253

2 6:35

3 11:118

4 32:13

5 35:44

6 37:96

Ne besojmë se robërit kanë forcë, dëshirë dhe zgjedhje për të kryer veprimet e tyre. Allahu (Te ala) i krijoi ata dhe dëshirat e tyre, forcat, fjalët dhe veprat. Fjalët dhe veprat që rrjedhin prej tyre, i dedikohen atyre në mënyrë reale dhe si pasojë ata do të shpërblehen apo do të dënohen në bazë të tyre. Megjithatë, ata kanë vetëm fuqinë për të kryer atë që Allahu (Te ala) ua ka lejuar që të kenë forcë për të vepruar, dhe ata duan vetëm në atë masë që Allahu dëshiron. Ai (Te ala) ka thënë:

إِنَّ هَذِهِ تَذْكِرَةٌ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذَ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا وَمَا تَشَاؤُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا

"Vërtet, kjo është këshillë, e kush do e merr rrugën që e çon te Zoti i tij. Po ju nuk mund të doni gjë, pos nëse do Allahu, e Allahu është shumë i dijshtëm, shumë i urtë."²

إِنَّ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ لِمَنْ شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَسْتَقِيمَ وَمَا تَشَاؤُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ

"Ai (Kurani) s'është tjetër pos këshillë për njerëzit! Për secilin nga ju që dëshiron të ndjekë rrugën e drejtë. Po ju nuk mundeni, por vetëm nëse dëshiron Allahu, Zoti i botëve!"³

لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ

"Allahu nuk e obligon asnjë njeri përtej mundësisë së tij, atij (njeriut) i takon ajo që e fitoi dhe atij i bie ajo (e keqe) që e meritoi."⁴

وَتِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي أُورِثْتُمُوهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

"E ky është xheneti që u është dhënë për atë që keni punuar."⁵

---

1 39:62

2 76:29-30

3 81:27-29

4 2:286

5 43:72

Gjegjësisht falë veprave tuaja.

وَذُوقُوا عَذَابَ الْخُلْدِ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

"Për shkak të asaj që keni vepruar, shijoni dënimin e përjetshëm."

1

فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ

"E kush punoi ndonjë të mirë, që peshon sa grimca, atë do ta gjejë. Dhe kush punoi ndonjë të keqe, që peshon sa grimca, atë do ta gjejë."²

Ne besojmë se kaderi nuk ndalon veprimet, në të njëjtën mënyrë sikurse ajo nuk kërkon të bështetemi në to. Kur profeti (salAllahu alejhi ue selem) u tregoi shokëve të tij për kaderin, dhe se ai është caktuar, dhe se boja është tharë, ata i thanë: **"A të mos mbështetemi në atë që është vendosur për ne dhe të mos veprojnë?"**

Atëherë ai tha: **"Jo. Veproni, sepse çdo gjë është lehtësuar."**

Pastaj ai lexoi:

فَأَمَّا مَنْ أَعْطَى وَاتَّقَى وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَى فَسَنُيَسِّرُهُ لِلْيُسْرَى وَأَمَّا مَنْ بَخِلَ وَاسْتَغْنَى وَكَذَّبَ بِالْحُسْنَى فَسَنُيَسِّرُهُ لِلْعُسْرَى

E, sa i përket atij që jep dhe ruhet. Dhe vërteton bindshëm për më të mirën, Ne do ta përgatitim atë për më të lehtë. E sa i përket atij që bën koprraci dhe ndien veten të pavarur (nga Zoti), Dhe që përgënjeshton atë më të mirën, Ne do ta përgatisim për të më të vështirën."³

---

1 32:14

2 99:7-8

3 92:5-10

Kaderi pra ka shkaqe që duhet marrë për arritjen e tyre. Në të njëjtën mënyrë sikurse martesë është një mjet për pasardhës dhe bujqësia është një mjet për korrije, edhe vepra e mirë është mjet për të hyrë në xhenet, ndërsa vepra e keqe është mjet për të hyrë në xjarr.

Besimi i saktë lidhur me Imanin

Ehl-us-Sunneti besojnë se imani përbëhet nga fjala e gjuhës, duke thënë shahadetin **"La ilahe ilAllah, Muhammedun resulullah"- "nuk meriton të adhurohet me të drejtë askush përveç Allahut dhe se Muhammedi është i dërguari i Allahut**, dhe besimi me zemër, duke qenë i bindur prerë në vërtetësinë e kësaj fjale, si dhe imani përbëhet edhe nga veprat e gjymtyrëve.

Imam Shafiu ka thënë:

"Sahabët, tebiinët dhe ata që i takuam pas tyre, janë të pajtimit se Imani përbëhet nga fjala, vepra dhe qëllimi. Nëse ndonjë prej tyre mungon, atëherë të tjerat nuk mjaftojnë."¹

Imani shtohet me vepra të mira dhe mangësohet me mëkate. Allahu (Te ala) ka thënë:

الَّذِينَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ فَاخْشَوْهُمْ فَزَادَهُمْ إِيمَانًا وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ

"E atyre (sahabëve) që dikush u tha: "Populli (idhujtarët) është tubuar t'ju sulmojë, pra kini frikë!" Ajo, vetëm ua shtoi edhe më shumë besimin..."²

وَإِذَا ثَلَيْتَ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ

"E, besimtarë të vërtetë janë vetëm ata, të cilëve kur u përmendet Allahu u rrëqethen zemrat e tyre, të cilëve kur u lexohen ajetet e Tij u shtohet besimi, dhe që janë të mbështetur vetëm te Zoti i tyre."³

---

¹ Transmetuar nga el-Lalaka'i në "es-Sunneh".

² 3:173
³ 8:2

وَلَمَّا رَأَى الْمُؤْمِنُونَ الْأَحْزَابَ قَالُوا هَذَا مَا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَصَدَقَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ
وَمَا زَادَهُمْ إِلَّا إِيمَانًا وَتَسْلِيمًا

"E kur zbret ndonjë sure, ka prej tyre që thonë: "Cilit prej jush ia shtoi kjo besimin?" Sa u përket atyre që besuan, atyre u shtohet besimi dhe gëzohen për të." ¹

وَلَمَّا رَأَى الْمُؤْمِنُونَ الْأَحْزَابَ قَالُوا هَذَا مَا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَصَدَقَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ
وَمَا زَادَهُمْ إِلَّا إِيمَانًا وَتَسْلِيمًا

"E kur muslimanët e panë ushtrinë aleate, thanë: "Kjo është ajo që Allahu dhe i dërguari i Tij na premtuan neve, e Allahu dhe i dërguari i Tij e thanë të vërtetën". Ajo (ushtria e armikut që e panë) vetëm ua shtoi atyre besimin dhe mbështetjen," ²

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ السَّكِينَةَ فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ لِيَزْدَادُوا إِيمَانًا مَعَ إِيمَانِهِمْ

"Ai është që në zemrat e besimtarëve dhuroi qetësinë për ta shtuar ata bindjen në besimin e vet që kishin." ³

وَيَزِدَادَ الَّذِينَ آمَنُوا إِيمَانًا

"E atyre që besuan t'u shtohet edhe më shumë besimi." ⁴

Bukhariu dhe Muslimi transmetuan nga Ibn Umeri se profeti (salAllahu alejhi ue selem) i këshilloi gratë dhe u tha atyre:

"Unë nuk kam parë askënd si ju me mendje dhe fe aq të mangët, por që e bëjnë një burrë mendjemprehtë që të humbet mendjen e tij,"

---

1 9:124

2 33:22

3 48:4

4 74:31

Ky është një argument se imani zvogëlohet. Po ashtu, ai (salAllahu alejhi ue selem) tha:

"Besimtarët me besim më të plotë janë ata që kanë moralin më të mirë."¹

Nëse ata që kanë moralin më të mirë i përkasin besimtarëve më të plotë, ata që kanë më pak moral kanë besim më të mangët.

Imani nuk është vetëm fjalë dhe vepër pa besim, sepse ky është besimi i hipokritëve. Ai (Te ala) ka thënë:

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنِينَ

"Ka disa njerëz që thonë: "Ne i kemi besuar Allahut dhe jetës tjetër (Ahiretit), por ata nuk besojnë."²

Nuk është imani vetëm njohje, sepse kjo i përket besimit të mohuesve. Ai (Te ala) ka thënë:

وَجَحَدُوا بِهَا وَاسْتَيْقَنَتْهَا أَنْفُسُهُمْ ظُلْمًا وَعُلُوًّا فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ

"Dhe, edhe pse bindshëm të besueshëm në to (se ishin nga Zoti), i mohuan në mënyrë të padrejtë e me mendjemadhësi."³

إِنَّهُمْ لَا يُكَذِّبُونَكَ وَلَكِنَّ الظَّالِمِينَ بِآيَاتِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ

"Ne dimë se ty të brengos ajo që thonë, e ata nuk të gënjejnë ty, por ata mizorë mohojnë argumentet e Allahut."⁴

---

¹ Transmetuar nga Ahmedî dhe të tjerët nga Ebu Hurejra

² 2:8

³ 27:14

⁴ 6:33

الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ أَبْنَاءَهُمْ

"Atyre që ua kemi dhënë librin, ata e njohin atë (Muhammedin) siç i njohin bijtë e vet."¹

فَلَمَّا جَاءَهُمْ مَا عَرَفُوا كَفَرُوا بِهِ

"E kur e dëgjojnë atë që e njohnin, ata e refuzojnë atë."²

وَعَادًا وَثَمُودَ وَقَدْ تَبَيَّنَ لَكُمْ مِنْ مَسَاكِينِهِمْ وَزَيْنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِيلِ وَكَانُوا مُسْتَبْصِرِينَ

"(I shkatërroam) Edhe Adin e Themudin, e vendbanimet e tyre janë të qarta për ju. Djalli ua pat zbukuruar veprat e tyre dhe i ka shmangur nga e vërteta, edhe pse e shihnin atë."³

Në mënyrë të ngjashme, imani nuk është fjalë dhe besim pa vepër. Allahu i quajti veprat iman. Ai (Te ala) ka thënë:

مَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِيعَ إِيمَانَكُمْ

"Allahu nuk do t'ua humbet imanin (namazin) tuaj."⁴

---

¹ 2:146

² 2:89

³ 29:38

⁴ 2:143

Domethënë namazi juaj drejtuar kah Jeruzalemi. Bukhari dhe Muslimi transmetojnë nga Ibn Abasi (radijAllahu anhumā) se profeti (salAllahu alejhi ue selem) i tha delegacionit të Abdul-Kajsit:

“Unë ju urdhëroj katër gjëra; që ti besoni Allahut, dhe a e dini se çfarë do të thotë që ti besoni Allahut? Kjo do të thotë që të dëshmoshë se nuk meriton të adhurohet me të drejtë askush përveç Allahut, të falni namazin, të jepni zekatin, të agjëroni Ramazanin dhe të jepni një të pestën e plaçkës së luftës.”

Bukhariu dhe Muslimi transmetuan nga Ebu Hurejra (radijAllahu anhu) se profeti (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë:

“Imani është shtatëdhjetë e disa – apo gjashtëdhjetë e disa – degë. Dega e tij më e lartë është fjala “La ilahe ilAllah” dhe më e ulëta është të largosh një pengesë nga rruga dhe turpi është një degë prej degëve të imanit.”

Besimi i saktë lidhur me muslimanin mëkatarë

Ehlus-Sunneti dhe Xhemati besojnë se asnjë mëkat përveç shirkut, nuk e nxjerr vepruesin e tij musliman nga Islami, përderisa ai nuk e konsideron atë të lejuar, apo beson se është e lejuar edhe nëse nuk e vepron. Sepse me këtë ai përgënjeshtroi Kuranin dhe të dërguarin (salAllahu alejhi ue selem), e cila është kufër sipas Kuranit, Sunnetit dhe konsensusit të dijetarëve.

Asnjë mëkat tjetër përveç idhujtarisë nuk e bën vepruesin e tij që të qëndrojë përgjithmonë në zjarr. Allahu (Te ala) ka thënë:

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ

“S’ka dyshim se Allahu nuk falë (mëkatin) t’i përshkruhet Atij shok (idhujtarinë), e përpos këtij (mëkati) i falë kujt do. Kush i përshkruan Allahut shok, ai ka trilluar një mëkat të madh.”¹

Ajeti thekson se mëkatarë është nën dëshirën e Allahut (Azze ue Xhel); në qoftë se Ai (Te ala) dëshiron ta falë atë me mirësinë dhe bujarinë e Tij, Ai e bën këtë, dhe në qoftë se Ai dëshiron ta futë atë në zjarr për shkak të mëkateve të tij, që ta pastrojë atë dhe që pastaj ta nxjerr atë nga aty dhe ta futë atë në xhenet, sepse ai rob kishte Truhidin, Ai e bënë këtë.

Allahu ka përmendur disa mëkate të mëdha në librin e Tij. Disa prej tyre janë **vrasja** dhe **sulmi**. Megjithatë, Ai ia konfirmoi besimin vepruesve të këtyre mëkateve. Prandaj, ata janë besimtarë me besimin e tyre, mëkatarë me mëkatet e tyre. Ai (Te ala) ka thënë:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِصَاصُ فِي الْقَتْلِ الْحُرُّ بِالْحُرِّ وَالْعَبْدُ بِالْعَبْدِ
وَالْأُنثَىٰ بِالْأُنثَىٰ فَمَنْ عَفِيَ لَهُ مِنْ أَخِيهِ شَيْءٌ فَاتَّبَاعْ بِالْمَعْرُوفِ وَأَدَاءٍ إِلَيْهِ بِإِحْسَانٍ

“O ju që besuat, u është bërë obligim gjurmimi për dënim për mbytje: i liri për të lirin, rob për robin, femra për femrën. Kurse atij që i falet diçka nga vëllai i vet, atëherë ajo le të përcillët (e atij që fal) kuptueshëm dhe shpagimi (nga dorasi) atij le t’i bëhet me të mirë.”¹

Këtu Allahu (Te ala), ia konfirmon besimin vrasësit dhe të vrarit në të njëjtën mënyrë, sikurse konfirmon se ata janë vëllezër në fe. Nuk ka asnjë kontradiktë që ajo vepër të quhet **“mëkat”** ndërsa vepruesi i saj të quhet musliman dhe të zbatohen dispozitat islame mbi të. Ajo që e sqaron këtë është ngjarja që Buhkari e përmend në **“Sahihun”** e tij nga sahabiu Abdullah bin Himar. Abdullah bin Himari e kishte zakon që të pinte alkool. Kur ai u soll tek i dërguari (salAllahu alejhi ue selem), një prej sahabëve të tij tha:

“Mallkimi i Allahut qoftë mbi të. Sa shpesh po e sjellin atë?”

Profeti (salAllahu alejhi ue sele tha:

“Mos e mallkoni atë; Vërtetë ai i do Allahun dhe të dërguarin e Tij.”

Ky mëkat i madh nuk e nxorri atë nga Islami. Në fakt, ai ia konfirmoi besimin atij, edhe pse ai ra në këtë mëkat të madh. Ajo që sqaron këtë është se **mosbesimi, idhujtaria, shtypja, mëkati** dhe **hipokrizia** janë ndarë në dy lloje në Sheriat;

Lloji i madh: Ky lloj e nxerr vepruesin e tij nga feja.

Lloji i vogël: Ky lloj ia mohon vepruesit të tij besimin e plotë, por pa e nxerrur atë nga besimi.

Kjo ndarje është bërë nga Selefët (radijAllahu anhum). Një nga më të diturit e umetit dhe komentuesi i Kuranit, Ibn Abasi (radijAllahu anhu), ka thënë se ekziston kufri i vogël, padrejtësia (kufri) e vogël dhe fisku i vogël. Allahu (Te ala) e quajti atë që e adhuron dikë tjetër pos Tij, "**kafir**", "**fasik**" dhe "**zulumqarë**". Allahu (Te ala) ka thënë:

وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ
الْكَافِرُونَ

"E kush adhuron me Allahun edhe ndonjë zot tjetër, për të cilin nuk ka kurrfarë fakti, përgjegjësia e tij është para Zotit të vet, e mohuesit nuk do të shpëtojnë."¹

قُلْ إِنَّمَا أَدْعُو رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِهِ أَحَدًا

"Thuaj: "Unë e adhuroj vetëm Zotin tim dhe Atij nuk i bëj asnjë shok!"²

وَلَا تَدْعُ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ فَإِنْ فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذَا مِنَ الظَّالِمِينَ

"Dhe mos lut tjetërkë pos Allahut, ndonjë (idhull) që nuk të sjellë as dobi as dëm, e nëse e bën atë, dije se i ke bërë padrejt vetvetes."³

---

1 23:117

2 72:20

3 10:106

إِلَّا إِبْلِيسَ كَانَ مِنَ الْجِنِّ فَفَسَقَ عَنْ أَمْرِ رَبِّهِ

"Iblisi. Ai ishte nga xhinët, prandaj nuk respektoi urdhrin e Zotit të vet."¹

E gjithë kjo ka të bëjë me llojin e madhë të **idhujtarisë**, **mosbesimin** dhe **mëkatin** që nuk mund të bashkohet me besimin. Allahu (Te ala) ka thënë:

وَمَنْ لَّمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ

"E kush nuk gjykon me atë që e zbreti Allahu, ata janë mohues."²

وَمَنْ لَّمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ

"E kush nuk vendos sipas asaj që zbreti Allahu, ata janë mizorë (të padrejtë)."³

وَمَنْ لَّمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ

"E kush nuk gjykon sipas asaj që Allahu e zbreti, të tillët janë mëkatarë kundërshtues."⁴

إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَىٰ ظُلْمًا إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا وَسَيَصْلَوْنَ سَعِيرًا

"Ata që e hanë pa të drejtë pasurinë e jetimëve, në të vërtetë ata hanë atë që mbush barkun e tyre zjarr dhe do të futen në zjarrin e xhehenemit."⁵

---

1 18:50

2 5:44

3 5:45

4 5:47

5 4:10

Ai (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë:

“Të flasësh keq për një musliman është mëkat dhe të luftosh kundër tij është kufër.”

Përveç kësaj, profeti (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë:

“Ai që betohet në dikë tjetër pos Allahut ka bërë kufër ose idhujtari.”

Këtu përfshihet lloji i vogël i kufrit, idhujtarisë dhe mëkatit që mund të bashkohet me besimin, gjë të cilën e gjejmë në Kuran, Sunnet dhe tek konsensusi i Selefëve. Këto e bëjnë imanin të mangësohet dhe mohojnë plotësinë e tij.

Besimi i saktë lidhur me sahabët e të dërguarit të Allahut (salAllahu alejhi ue selem)

Besimi i Ehlus-Sunnetit dhe Xhematit është që ti duam sahabët e të dërguarit të Allahut (salAllahu alejhi ue selem), të veprojmë me besnikëri ndaj tyre, lutemi për mëshirë dhe falje për ta dhe ti lavdërojmë ata. Allahu (Te ala) ka thënë:

وَالسَّابِقُونَ الْأَوَّلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي تَحْتَهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ

“Allahu është i kënaqur me të hershmit e parë prej muhaxhirëve (migruesve) dhe prej ensarëve (vendasve-ndihmëtarë) dhe prej atyre që i pasuan ata me punë të mira, e edhe ata janë të kënaqur ndaj Tij. Atyre u ka përgatitur xhenete, në të cilët rrjedhin lumenj, ku do të jenë përjetë të pasosur. E ky është fitim i madh.”¹

Allahu (Te ala) ishte i kënaqur me të parët besimtarë, pa kushtëzuar mirësinë. Ndërsa lidhur me tebiinët, Ai nuk kënaqet me ta nëse ata nuk i pasojnë sahabët në mirësi. Ai (Te ala) ka thënë:

لَقَدْ رَضِيَ اللَّهُ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ إِذْ يُبَايِعُونَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ

“Vërtet, Allahu që i kënaqur me besimtarët kur ata nën hijen e atij druri të zotoheshin ty.”²

Është transmetuar në të vërtetë se profeti (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë:

"Atë me të cilin Allahu është i kënaqur, Allahu kurrë nuk do të zemërohet në të."

Është transmetuar në të vërtetë se profeti (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë:

"Askush nga ata të cilët u zotuan nën pemë nuk do të hyjë në zjarr."

Allahu ka përmendur muhaxhirët dhe i përshkroi ata si të singertë. Ai (Te ala) ka thënë:

لِلْفُقَرَاءِ الْمُهَاجِرِينَ الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَأَمْوَالِهِمْ يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِّنَ اللَّهِ
وَرِضْوَانًا وَيَنْصُرُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ

"(Ajo pasuri) U takon muhaxhirëve të varfër, të cilët u dëbuan prej shtëpive të tyre dhe prej pasurisë së tyre, duke kërkuar mirësinë dhe kënaqësinë prej Allahut, dhe që ndihmojnë Allahun dhe të dërguarin e Tij, të tillët janë ata të singertit." ¹

---

¹ 59:8

Pastaj ai përmendi **ndihmëtarët – ensarët** dhe tha:

وَالَّذِينَ تَبَوَّؤُوا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ يُحِبُّونَ مَنْ هَاجَرَ إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِي صُدُورِهِمْ حَاجَةً مِّمَّا أُوتُوا وَيُؤْثِرُونَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ وَمَنْ يُوقِ شُحَّ نَفْسِهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

“Edhe ata që përgatitën vendin (Medinen) dhe besimin para tyre, i duan ata që shpërnguleshin tek ata dhe nuk ndiejnë në gjoksat e tyre ndonjë nevojë (për zili a tjetër) nga ajo që u jepej atyre (muhaxhirëve), madje edhe sikur të kishin vetë nevojë për të, ata u jepnin përparësi atyre para vetvetes. Kush është i ruajtur prej lakmisë së vet, të tillët janë të shpëtuar.”¹

Pastaj Ai (Te ala) përmendi gjendjen e besimtarëve të më vonshëm që pasojnë të dërguarin e Allahut (salAllahu alejhi ue selem) në mirësi, dhe tha:

وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَؤُوفٌ رَحِيمٌ

“Edhe ata që kanë ardhur pas tyre e thonë: “Zoti ynë, falna neve dhe vëllezërit tanë që para nesh u pajisën me besim dhe mos lejo në zemrat tona kurrëfarë urrejtjeje ndaj atyre që besuan. Zoti ynë Ti je i butë, mëshirues!”²

---

¹ 59:9

² 59:10

مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ تَرَاهُمْ رُكَّعًا سُجَّدًا يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِّنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا سِيمَاهُمْ فِي وُجُوهِهِمْ مِّنْ أَثَرِ السُّجُودِ ذَلِكَ مَثَلُهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَمَثَلُهُمْ فِي الْإِنْجِيلِ كَزَرْعٍ أَخْرَجَ شَطْأَهُ فَآزَرَهُ فَاسْتَغْلَظَ فَاسْتَوَىٰ عَلَىٰ سُوقِهِ يُعْجِبُ الزُّرَّاعَ لِيَغِيظَ بِهِمُ الْكُفَّارَ وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا

“Muhammedi është i dërguar i Allahut, e ata që janë me të (sahabët) janë të ashpër kundër jobesimtarëve, janë të mëshirshëm ndërmjet vete, ti i sheh kah përulen (në rukuë), duke rënë me fytyrë në tokë (në sexhde), e kërkojnë prej Allahut që të ketë mëshirë dhe kënaqësinë e Tij ndaj tyre. Në fytyrat e tyre shihen shenjat e gjurmës së sexhdes. Përshkrimi i cilësive të tyre është në Teurat dhe po ky përshkrim është edhe në Inxhil. Ata janë si një farë e mbjellë ku mbin filizi i vet, e ai trashet, përforcohet dhe qëndron në trungun e vet, ajo e mahnit mbjellësin. (Allahu i shumoi). Për t’ua shtuar me ta mllëfin jobesimtarëve. Allahu atyre që besuan dhe bënë vepra të mira u premtoi falje të mëkateve dhe shpërblim të madh.”¹

Imam Maliku (rahimehullah) ka thënë:

“Zemrat e atij që ushqenë urrejtje ndaj ndonjërit prej sahabëve të dërguarit të Allahut (salAllahu alejhi ue selem), përfshihet nga ajeti:

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ آوَوْا وَنَصَرُوا أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ مَّغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ

“Po, ata që besuan, migruan dhe luftuan për rrugën e Allahut, dhe ata që strehuan dhe ndimuan, janë besimtarë të vërtetë. Atyre u takon falja (e mëkateve) dhe furnizimi në mënyrë të ndershme.”²

---

¹ 48:29

² 8:74

Ai (Te ala) tha në lidhje me sahabët kur Ai sqaroi përsosmërinë e atyre që dhuruan mirëqenien dhe luftuan para pushtimit – paqen në Hudejbie – dhuruan mirëqenie dhe luftuan pas pushtimit – këtyre dy grupeve i është premtuar xheneti nga Allahu:

لَا يَسْتَوِي مِنْكُمْ مَنْ أَنْفَقَ مِنْ قَبْلِ الْفَتْحِ وَقَاتَلَ أُولَئِكَ أَعْظَمُ دَرَجَةً مِنَ الَّذِينَ أَنْفَقُوا
مِنْ بَعْدُ وَقَاتَلُوا وَكُلًّا وَعَدَ اللَّهُ الْحُسْنَى وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ

“Por të gjithëve Allahu u premtoi të mirat; Allahu di çka punoni.”¹

Bukhari dhe Muslimi transmetuan nga Ebu Said el-Kudri (radijAllahu anhu) se i dërguari i Allahut (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë:

“Mos flisni keq për shokët e mi.”

Në formulimin e Muslimit thuhet:

“Mos flisni keq për shokët e mi. Nëse ndonjë prej jush do të dhuronte ari sa kodra e Uhudit, nuk do të kishte arritur as sa një palë grushte apo as gjysmën e saj që kanë dhuruar ata.”

Domethënia është se askush nuk e arrin këtë pjesë të vogël të përsosmërisë së tyre apo as gjysmën e saj.

---

¹ 57:10

Bukhari dhe Muslimi transmetuan nga Imran bin Husejn (radijAllahu anhu) se profeti (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë:

"Njerëzit më të mirë janë brezi im, pastaj ata që vijnë pas tyre, pastaj ata që vijnë pas tyre." Imrani tha: "Unë nuk e di nëse ai përmendi dy apo tre breza pas brezit të tij." Pastaj do të ketë njerëz të cilët dëshmojnë pa u kërkuar që ata të dëshmojnë, mashtrojnë dhe nuk kanë ndershmëri, zotohen pa i përmbushur ato dhe do të shfaqet mbipesha tek ta."

Bukhari dhe Muslimi transmetuan nga Enesi (radijAllahu anhu) se profeti (salAllahu alejhi ue selem) tha për ensarët:

"Dashuria ndaj ensarëve është shenjë e besimit, ndërsa armiqësimi ndaj ensarëve është një shenjë e hipokrizisë."

Bukhari dhe Muslimi transmetuan nga el-Bara bin Azib (radijAllahu anhu) se profeti (salAllahu alejhi ue selem) tha për ensarët:

"Vetëm besimtari i do ata dhe vetëm hipokriti i urren ata. Allahu e do atë që i do ata dhe Allahu e urren ata që i urrenë ata."

Muslimi transmeton nga Ebu Hurejra dhe Ebu Said el-Kudri (radijAllahu anhume) se profeti (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë:

"Çonjëri që beson Allahun dhe Ditën e Fundit nuk i urren ensarët."

Bukhari dhe Muslimi transmetuan nga Ali ibn Ebi Talibi (radijAllahu anhu se profeti (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë në lidhje me fjalën e tij për Hatib bin Ebi Balt'ah:

"Ai ka marrë pjesë në [betejën e Bedrit]. Allahu shikoi njerëzit e Bedrit dhe tha: "Bëni çfarë të doni, se vërtet Unë ju kam falur."

Muslimi transmetuon nga Xhabir bin Abdil-lah (radijAlahu anhu) i cili ka thënë se Um Mubeshir i kishte thënë se ajo e kishte dëgjuar profetin (salAllahu alejhi ue selem) duke thënë tek Hafsa:

"Asnjë nga ata që u zotuan nën pemë nuk do të hyjë në zjarr – nëse dëshiron Allahu."

Ata ishin më shumë se 1400 njerëz dhe disa prej tyre ishin **Ebu Bekri, Umeri, Uthmani dhe Aliu.**

Ehl-us-Sunneti besojnë se **Ebu Bekr es-Siddik** është njeriu më i mirë i këtij umeti pas profetit të tij. Më pas vie **Umer el-Faruk**. Për këtë ka konsensus mes sahabëve dhe pasuesve. Asnjë prej tyre nuk e kundërshtoi këtë.

Janë transmtuar shumë transmetime nga prijësi i besimtarëve Ali ibn Ebi Talibi (radijAllahu anhu) se ai ka thënë:

"Ebu Bekri dhe Umari janë njerëzit më të mirë të këtij umeti pas profetit të tij."

Ehl-us-Sunneti besojnë se i treti është **Uthmani**, ndërsa i katërti është **Ali bin Ebi Talibi (radijAllahu anhume).**

Besimi i saktë lidhur me familjen e profetit

Nga besimi i Ehli-Sunnetit është që ta duan familjen e profetit (salAllahu alejhi ue selem) dhe ta njohin meritën dhe nderin e tyre. Në këtë rast veprojnë sipas këshillës së profetit (salAllahu alejhi ue selem) të cilën ai e dha në ditën **Ghadir Khum**. A e lavdëroi Allahun, këshilloi dhe i kujtoi njerëzit. Pastaj ai tha:

“O njerëz! Unë jam vetëm një njeri. Një i dërguar nga Zoti im është duke ardhur [që të më merr mua] dhe unë do t’i përgjigjem atij. Po ua lë dy gjëra midis jush. E para është Libri i Allahut në të cilën gjendet udhëzimi dhe drita. Prandaj, merreni Librin dhe mbane atë.”

Ai i thërriti ata për në Librin e Allahut, e pastaj tha:

“Dhe familjën time. Unë ju kujtoj juve Allahun dhe familjen time. Unë ju kujtoj juve Allahun dhe familjen time. Unë ju kujtoj juve Allahun dhe familjen time.”

Ibn Kethiri ka thënë në tefsirin e tij:

“Ne nuk e mohojmë porosinë për ta trajtuar familjen e tij, për t’i respektuar dhe nderuar ata. Ata vijnë nga një fis i pastër, nga familja më fisnike që ka ekzistuar ndonjëherë mbi faqen e tokës, kur bëhet fjalë për krenari, pasardhës dhe për trungun familjar. Kjo vlenë veçanërisht nëse ata e pasojnë Sunnetin profetik, autentik dhe të qartë. Në këtë gjendje ishin parardhësit e tyre si el-Abasi dhe bijtë e tij, Aliu dhe familja e tij – (Allahu qoftë i kënaqur me ata të gjithë).”

Prej familjes së tij (salAllahu alejhi ue selem) janë gratë e tij. Ai (Te ala) ka thënë rreth tyre:

وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَىٰ وَأَقِمْنَ الصَّلَاةَ وَآتِينَ الزَّكَاةَ
وَأَطِعْنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ
تَطْهِيراً وَاذْكُرْنَ مَا يُتْلَىٰ فِي بُيُوتِكُنَّ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ وَالْحِكْمَةِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ لَطِيفًا خَبِيرًا

“Dhe rrini në shtëpitë tuaja e mos shfaqni bukurinë tuaj si shfaqej në injorancën e hershme, faleni namazin, jepeni zelatin dhe respektojeni Allahun dhe të dërguarin e Tij. Allahu ka për qëllim që nga ju, o familje e shtëpisë (së profetit) të largojë ndytësinë e mëkateve dhe t’ju pastrojë deri në skaj. E, përkujtojeni atë nga ajetet e Allahut dhe rregullat e fesë që po u lexohen në shtëpitë tuaja; vërtet, Allahu është i kujdesshëm dhe i njohur hollësisht për çdo gjë.”¹

Ibn Kethiri (rahimehullah) ka thënë në tefsirin e tij:

“Ky ajet është argument se gratë e profetit (salAllahu alejhi ue selem) i përkasin familjes së profetit (salAllahu alejhi ue selem), sepse ato janë arsyeja e shpalljes së këtij ajeti. Arsyeja e shpalljes së ajetit është përfshirë në këtë ajet dhe s’ka asnjë paqartësi në lidhje me këtë.”

---

¹ 33:33-34

Në këtë ajet hyn edhe **Aliu (radij Allahu anhu), Fatimeja, Haseni, Husejni**, duke u bazuar në hadithin e Aishes: Doli një ditë herët i dërguari, duke vënduar mbi krahë një xhybe, ku më pas erdhi Haseni, dhe e futi nën të, e më pas erdhu Husejni dhe e futi nën të, më pas erdhi Fatimeja dhe e futi nën të, erdhu Aliu dhe e futi nën të, e më pas tha ajetin:

إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا

"O Familje e profetit! Në të vërtetë, Allahu do që ta largojë prej jush papastërtinë dhe t'ju pastrojë plotësisht."¹

---

¹ 33:6

Besimi i saktë lidhur me kerametet e eulijave

Ehlus-Sunneti dhe Xhemati besojnë në kerametet të cilat u ndodhin eulijave me lejen e Allahut, të cilat janë përmendur shumë herë në tekste. Sipas tyre, ueli është ai që kryen urdhrat Sheriatike dhe u shmanget asaj që është e ndaluar nga ana e Sheriatit. Ai (Te ala) ka thënë për eulijat:

الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ

"Ata të cilët besojnë dhe frikësohen."¹

Për të qenë nga ky lloj i njerëzve pra duhet pasur besim dhe devotshmëri.

Keramet janë një gjë e jashtëzakonshme që Allahu (Te ala) e bënë t'u ndodhë robërve të Tij të devotshëm dhe besimtarë. Ato u ndihmojnë atyre që të kryejnë një veprim fetarë apo jetësorë. Nga ana tjetër, kerametet e besimtarëve të devotshëm nuk arrijnë në të njejtin nivel sikurse mrekullitë e profetëve dhe të dërguarve.

Disa shembuj të kerameteve të cilat u kanë ndodhur robërve të Allahut, besimtarë dhe të devotshëm, është historia e njerëzve të shpellës (el-Kehf), Merjemja (radijAllahu anha) kur dhembjet e lindjes e çuan atë në një trung palme dhe më pas u urdhërua nga Allahu që ta shkund trungun e palmes në mënyrë që hurme të pjekura dhe të lëngshme të bien rreth saj, Allahu e furnizonte atë në mënyrë që ajo kishte fruta dimërore në verë dhe fruta verore në dimër, historia lidhur me Asifin shkrimtarin e Sulejmanit, historia e njeriut të cilin Allahu e la të qëndrojë i vdekur për njëqind vjet e pastaj e ringjalli atë, historia të cilin e tregoi murgu Xhurejxhi, historia e tre izraelitëve të cilët u strehuan në një shpellë dhe guri ua bllokoi daljen, dhe ngjarje të ngjashme që janë të njohura tek ditarët dhe të cilat i ka konfirmuar Kurani, Sunneti autentik apo ajo që është transmetuar në mënyrë autentike nga Selefët dhe pasardhësit e tyre.

---

¹ 10:63

Keramtetet do të ekzistojnë në këtë umet deri në Ditën e Gjykimit, sepse shkaku i tyre është besimi dhe devotshmëria, ndërsa besimi dhe devotshmëria do të ekzistojnë deri në Ditën e Gjykimit.

Por në qoftë se një ngjarje e jashtëzakonshme i ndodhë një personi, kjo nuk do të thotë se është argument për mirësinë e tij, besimin dhe devotshmërinë. Në këtë rast, veprat e tij duhet të peshohen me Kuranin dhe Sunnetin që tregojnë nëse ato përputhen me to, dhe në qoftë se ai i pason ato nga ana e brendshme dhe e jashtme.

Besimi i drejtë lidhur me pushtetarin e muslimanëve

Ehlus-Sunneti dhe Xhemati besojnë se Allahu (Te ala) i ka detyruar besimtarët që t'u binden atyre në çdo gjë që nuk është mëkat.

Ata besojnë në domethënien e fjalëve të tij (salAllahu alejhi ue selem) që përmenden në hadithin e Ubadeh bin es-Samitit (radijAllahu anhu).

"Bindu dhe dëgjo në situata të vështira dhe të lehta, situata mirëdashëse dhe të urryera, edhe nëse ata do ti përkushtohen gjërave të kësaj bote pa të dhënë ty të drejtën tënde, edhe nëse ata ta marrin pasurinë dhe të godasin, përderisa nuk bëhet fjalë për mosbindje (ndaj Allahut)."

Ata e konsiderojnë të jetë i ndaluar rebelimi kundër pushtetarëve, edhe në qoftë se ata do të jenë **tiranë** dhe të **padrejtë**, përderisa nuk shohin mosbesim të qartë për të cilin ata kanë argument nga Allahu. I dërguari i tyre (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë:

"Udhëheqësit tuaj më të mirë janë ata që ju duan dhe që ju i doni, dhe ata për të cilët luteni dhe të cilët luten për ju. Dhe udhëheqësit tuaj më të këqij janë ata që ju urrejnë dhe që i urreni, dhe ata që i mallkoni dhe iu mallkojnë." Iu tha: "O i dërguari i Allahut! A të mos i largojmë ata me anë të shpatës?" Ai tha: "Jo, përderisa e falin namazin mes jush. Nëse ju shikoni diçka që urreni tek pushtetarët tuaj, ju duhet ta urreni veprimin e tyre pa hequr dorë nga bindja."

Në një transmetim tjetër thuhet:

“Ai që e ka një pushtetarë mbi veten e tij dhe e sheh atë duke vepruar me mosbindje ndaj Allahut, duhet ta urrejë veprimin i cili përbën mosbindje ndaj Allahut pa hequr dorë nga bindja.”¹

Ai që e braktis xhematin, Ligjësuesi ka vënë ndëshkim të vrazhdë për të në këtë botë dhe në botën e përtejme në përputhje me mëkatit të tij. Ai që vdes pasi ka kundërshtuar dhe e ka braktisur xhematin, vdes vdekje të kohës pagane. Nuk duhet pyetur për atë që e braktis xhematin, kjo si shenjë e mëkatit të tij të madh. Ai që e braktis xhematin nuk do të ketë asnjë justifikim para Allahut (Te ala) në Ditën e Gjykimit. Ai që e braktis xhematin e ka shejtanin e ngutshëm në anën e tij. Është e ligjshme që të vritet ai që e braktis xhematin.

Ehl-us-Sunneti dhe Xhemati e konsiderojnë të jetë e mirë dhe e lavdërueshme për ta lutur Allahun që Ai t’u jep mirëqenie pushtetarëve dhe që ti falë ata. Ky veprim është një shenjë se personi në fjalë i përket Ehl-us-Sunnetit, siç ka thënë Imam el-Berbehari në “Sherh-us-Sunneh”:

“Nëse e sheh një njeri duke u lutur kundër pushtetarit, duhet ta dish se ai është Pasues i Epsheve. Dhe në qoftë se e sheh një njeri duke u lutur për drejtësi për pushtetarin, duhet ta dish se ai është – nëse do Allahu – Pasues i Sunnetit”

Imam es-Sabuni ka thënë në “Akidat-us-Selef ue As-hab-ul-Hadith”:

“Ata besojnë se duhet lutur për përmirësimin e tyre, për sukses dhe prosperitetit.”

---

¹ Transmetuar nga Muslimi nga Auf bin Maliku (radijAllahu anhu)

Ata gjithashtu besojnë se sahabët më të mëdhenj të të dërguarit të Allahut (salAllahu alejhi ue selem) ishin të bashkuar se është e ndaluar të flitet keq për ta.

Enes bin Maliku (radijAllahu anhu) ka thënë:

“Sahabët më të mëdhenjë të të dërguarit të Allahut (salAllahu alejhi ue selem) na kanë ndaluar [duke thënë]: “Mos flisni keq për pushtetarët tuaj, mos i tradhtoni ata, dhe mos i urreni ata. Kini frikë Allahun dhe të duroni, sepse me siguri çështja është afër.”¹

---

¹ Transmetuar nga Ibn Ebi Asim në “es-Sunneh” dhe të tjerët

Ehlus-Sunneti dhe Xhemati ndalojnë polemikat

Ehlus-Sunneti dhe Xhemati ndalojnë grindjet dhe polemikat rreth fesë, sepse profeti (salAllahu alejhi ue selem) ka paralajmëruar kundër kësaj.

Bukhari dhe Muslimi transmetuan se profeti (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë:

“Lexone Kuranin përderisa zemrat tua janë të bashkuar rreth tij. Kur ju të kundërshtoheni, duhet të ngriteni prej tij.”

Në **“El-Musned”** dhe në **“es-Sunnen”** të **Ibn Maxhes**, – ndërsa formulimi i tij origjinal gjendet tek **Muslimi**.

Nga Abdullah bin Amri – është transmetuar se:

“Profeti (salAllahu alejhi ue selem) doli ndërsa ata polimizonin lidhur me Kaderin. Fytyra e tij iu kuq sikurse farat e shegës. Ai tha: “A për këtë jeni urdhëruar, ose a për këtë jeni krijuar? Po e konfrontoni një pjesë të Kuranit me pjesën tjetër. Kjo ishte mënyra në të cilën u shkatërruan popujt para jush.”

Është transmetuar gjithashtu se polemikat janë një shkak për të cilin Allahu i dënon umetet. Në **"es-Sunnen"** të **Tirmidhiut** dhe të **Ibn Maxhes** është transmetuar nga Ebu Uname (radijAllahu anhu) se i dërguari i Allahut (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë:

"Asnjë umet nuk ka devijuar pasi ishte udhëzuar, derisa ata filluan të bëjnë polemika." Pastaj ai lexoi:

وَقَالُوا ۖ أَلَّهِتُنَا خَيْرٌ أَمْ هُوَ مَا ضَرَبُوهُ لَكَ إِلَّا جَدَلًا بَلْ هُمْ قَوْمٌ خَصِمُونَ

Dhe thanë: "A janë më të mirë zotat tanë apo ai?" Ata nuk të thanë atë, vetëm si polemikë, por ata janë njerëz ngatërrestarë."¹

Imam Ahmedi (rahimehullah) ka thënë:

"Ne besojmë se parimet e Sunnetit janë që të përqëndrohesh në atë që ishin sahabët e të dërguarit (saAllahu alejhi ue selem), të përmirësuarit sipas tyre, të braktisurit e bidateve, sepse të gjitha bidatet janë devijim, të braktisurit e polemikave dhe ndejave me pasuesit e epsheve dhe të braktisurit e grindjeve dhe konflikteve rreth fesë."

Të gjitha këto konsiderohen si polemika të kota, apo polemika të qëlluara por pasi që e vërteta është sqaruar, polemika argumentet e të cilave nuk njihen, polemika lidhur me ajetet kuranore të cilat janë më pak të qarta apo polemika me ndonjë qëllim jo të mirë, dhe kështu me radhë.

---

¹ 43:58

Ndërsa nëse polemikat bëhen që e vërteta të mbizotërojë dhe të sqarohet nga një dijetarë, në një mënyrë të mirë dhe me një qëllim të mirë, atëherë kjo konsiderohet të jetë e lavdëruar. Allahu (Te ala) ka thënë:

ادْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَدِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ

"Thirr në rrugën e Zotit tënd me mençuri dhe këshillë të bukur dhe diskuto me ata në mënyrën më të mirë!"¹

وَلَا تُجَادِلُوا أَهْلَ الْكِتَابِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ

"Ithtarët e librit mos i polemizoni ndryshe (kurr i thirrni në fenë tuaj) vetëm ashtu si është më së miri."²

قَالُوا يَنْوُحُ قَدْ جَدَلْتَنَا فَأَكْثَرْتَ جِدَالَنَا فَأْتِنَا بِمَا تَعِدُنَا إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ

"Ata thanë: "O Nuh, ti polemizove me ne dhe e zgjate polemikën tonë. Urdhëro, e nëse flet të vërtetën, silleni pra, të na godasë ajo me çka na kërcënohesh!"³

Githashtu Ai (Te ala) na informoi lidhur me polemikën e Ibrahimit (alejhissalatu ues-salam) me popullin e tij, polemikën e Musait (alejhissalatu ues-salam) me Faraonin. Në Sunnet përmendet edhe diskutimi mes Musait dhe Ademit (alejhimas-salatu ues-sela, në të njëjtën mënyrë shumë polemika janë përmendur nga Selefët e drejtë. Të gjitha këto lloje të polemikave janë të lavdërueshme përderisa ato përbëhen nga dituria, qëllimi i mirë, dhe janë në përputhje me sheriatin dhe sjelljet e mira.

---

¹ 16:125

² 29:46

³ 11:32

Paralajmërimi kundër uljes me pasuesit e epsheve

Ehl-us-Sunneti dhe Xhemati paralajmërojnë ashpër kundër pasuesve të epsheve dhe të bidateve, të ulurit me ta do të thotë të kundërsoshë urdhrin e Allahut. Po ashtu, kjo është një shenjë e dashurisë për ta. Përveç kësaj, ai që ulet me ta rrezikon shumë që t'i nënshtrohet devijimit të tyre dhe si pasojë të pasojë të kotën e tyre. Allahu (Te ala) ka thënë:

وَإِذَا رَأَيْتَ الَّذِينَ يَخُوضُونَ فِي آيَاتِنَا فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ حَتَّى يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ وَإِمَّا يُنسِيَنَّكَ الشَّيْطَانُ فَلَا تَقْعُدْ بَعْدَ الذِّكْرِى مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ

"Kur sheh ata se janë thelluar (me tallje) në çështjet Tona, largohu prej tyre derisa të kalojnë në bisedë tjetër. Nëse djalli të bën të harrosh (e rri me ta), pasi të bie ndër mend, mos rri me popullin mizor."¹

Ibn Abasi (radijAllahu anhu) ka thënë:

"Ky ajet përfshinë të gjithë ata që shpikin në fe deri në Ditën e Gjykimit."

---

¹ 6:68

Këtë e ka përcjellë **el-Bagaui** prej tij në Tefsirin e tij. Ibn Xherir et-Tabari ka thënë:

"Në këtë ajet është argumenti i qartë se është e ndaluar për t'u ulur me pasuesit e të kotës prej të gjithë novatorëve dhe me mëkatarëve, pasi që ata janë zhytyr në të kotën e tye."

Ibn Abasi (radijAllahu anhu) ka thënë:

"Mos u ul me pasuesit e epsheve, sepse zemrat sëmuren nga të ulurit me ta."

Me lejen dhe me suksesin e Allahut librit "el-Mu'takad es-Sahih el-Uaxhib ala kuli Muslim" i erdhi fundi. E lus Allahun (Te ala) që Ai të bëjë që ky libër t'i dedikohet vetëm fytyrës së Tij fisnike, dhe që ai të jetë në përputhje me Sunnetin e profetit të Tij Muhammed (salAllahu alejhi ue selem), dhe që Ai ti bëj dobi gjithë muslimanëve me të.

Salavatet dhe selamet e Allahut qofshin mbi profetin tonë Muhammed, mbi familjen e tij të pastër, mbi shokët e tij besnik dhe mbi gjithë ata që i pasojnë ata në mirësi deri në Ditën e Gjykimit.